

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Hradište na roky 2021-2030

Názov:	Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Hradište na roky 2021-2030
Územné vymedzenie:	Obec Hradište
Územný plán obce schválený:	Nie
Dátum schválenia PHSR:	17.09.2021, uznesením č. 5/2021
Dátum platnosti:	Od 17.09.2021 do 31.12.2030
Verzia ¹ :	1.0
Publikovaný verejne dňa:	20.09.2021
Vypracoval:	RNDr. Radomír Babiak, PhD., www.dokumentypreobce.sk

¹ Prvé prijaté znenie sa označuje číslom 1.0. V prípade zásadnej zmeny sa ďalšie aktualizované verzie označujú 2.0, 3.0 atď. V prípade malých zmien sa označuje 1.1.

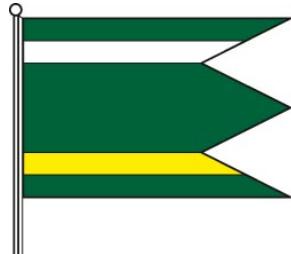

Erb a vlajka obce

Erb obce

Vlajka obce

Základné údaje

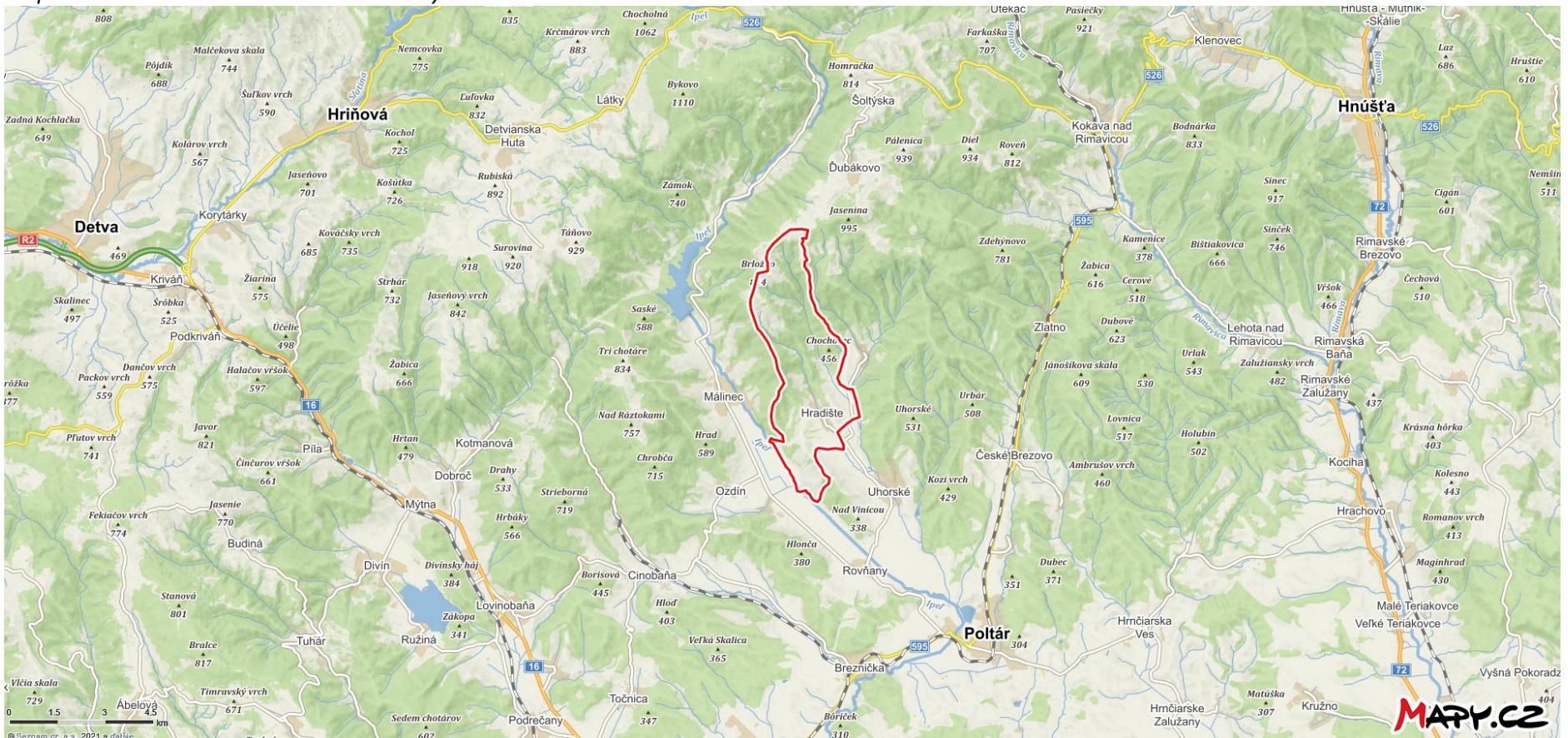
Samosprávny kraj:	Banskobystrický
Okres:	Poltár
Historický región:	Novohrad
Poloha obecného úradu:	48.491925°, 19.722643°
Nadm. výška pri obec. úrade:	299 m.n.m.
Rozloha katastra:	1 451 ha k 31.12.2020
Počet obyvateľov:	244 k 31.12.2020
Hustota obyvateľstva:	17 obyv./km ²
PSČ:	985 25
Evidenčné číslo vozidiel:	PT

Oficiálne kontakty

Adresa:	Obec Hradište Obecný úrad č. 112 985 25 Hradište
Web:	www.hradiste.sk
Email:	obec@hradiste.sk
Telefón:	047 / 429 18 25
IČO:	00 648 604

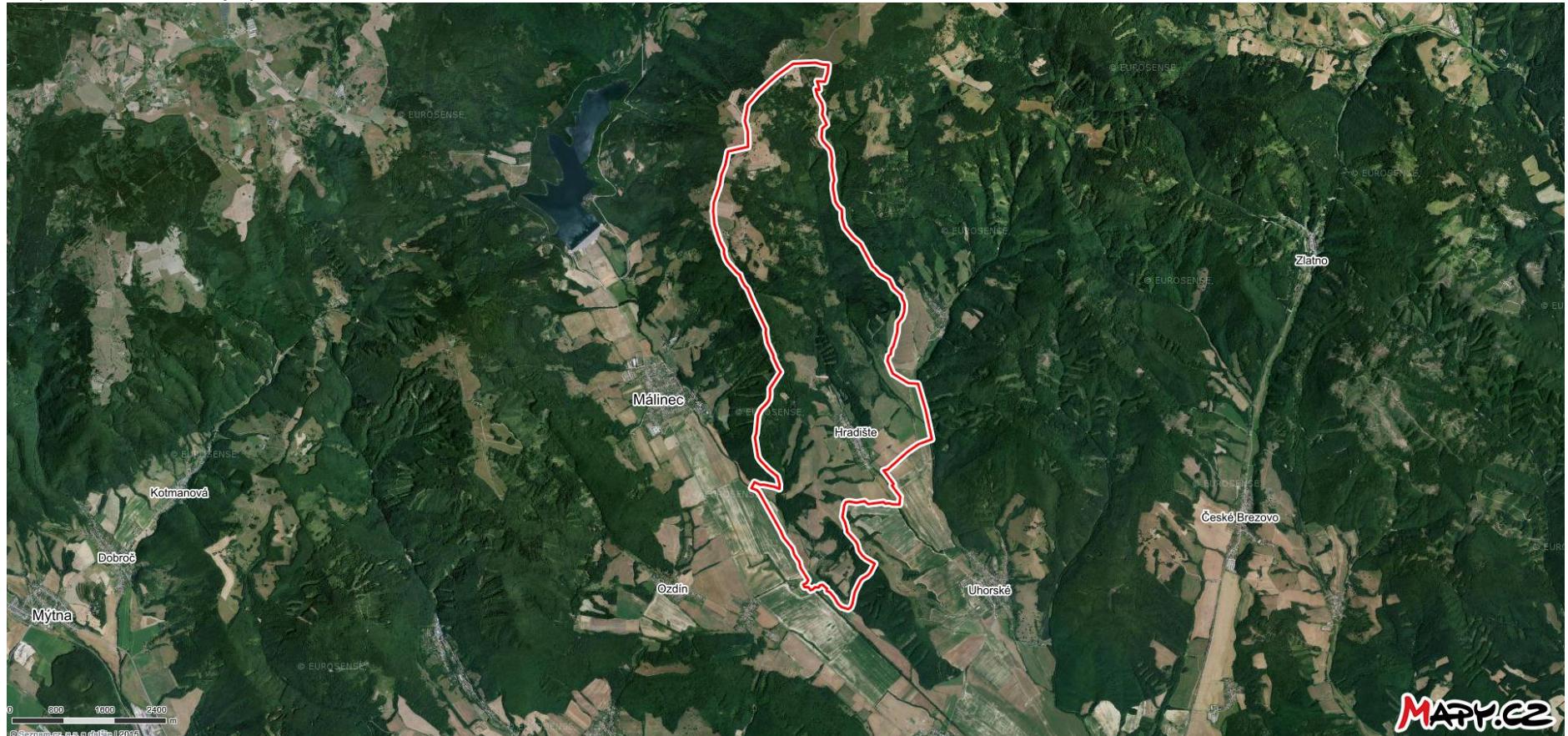
Mapa 1: Poloha obce Hradište - širšie vzťahy

Zdroj: mapy.cz

Mapa 2: Štruktúra krajiny v katastri obce Hradište

Zdroj: mapy.cz

OBSAH

ÚVOD	7
ANALYTICKÁ ČASŤ	8
ZOZNAM ANALYZOVANÝCH VÝCHODISKOVÝCH KONCEPČNÝCH DOKUMENTOV A DÁT	9
A.I ANALÝZA VNÚTORNÉHO PROSTREDIA	10
Poloha katastrálneho územia a prírodné pomery	10
Ochrana prírody a krajiny, ochrana pred povodňami	10
Odpadové hospodárstvo	11
Obyvateľstvo	11
Počet obyvateľov a pohyb obyvateľstva	11
Štruktúra obyvateľov podľa pohlavia a veku	14
Národnostná a konfesionálna štruktúra	16
Nezamestnanosť	16
Domový a bytový fond	19
Dopravná a technická infraštruktúra	19
Školstvo, zdravotníctvo a sociálne služby	20
Kultúrno-spoločenský život a šport	20
Administratívno-správne služby	21
Hospodárske pomery	21
Poľnohospodárstvo, priemysel	21
Cestovný ruch	22
Ex-post hodnotenie predchádzajúceho PHSR	22
A.II ANALÝZA VONKAJŠIEHO PROSTREDIA	23
Členstvo obce v organizáciách	24
Štrukturálne fondy v programovom období 2014-2020 a v období 2021-2027	24
STEEP analýza	25
A.III ZHODNOTENIE SÚČASNÉHO STAVU ÚZEMIA	27
SWOT analýza	27
Kľúčové faktory a disparity územia	28
B-STRATEGICKÁ ČASŤ	29
STRATEGICKÁ VÍZIA A STRATEGICKÝ CIEĽ OBCE	31
STRATÉGIA ROZVOJA	31
C-PROGRAMOVÁ ČASŤ	35
OPATRENIA, PROJEKTY A AKTIVITY PODĽA PRIORITNÝCH OBLASTÍ	36
SÚBOR UKAZOVATEĽOV, VÝSLEDKOV A DOPADOV	40
D-REALIZAČNÁ ČASŤ	43
AKČNÝ PLÁN OBCE	44
ADMINISTRATÍVNE, ORGANIZAČNÉ A INŠTITUCIONÁLNE ZABEZPEČENIE PHSR	46

STRUČNÝ POPIS KOMUNIKAČNEJ STRATÉGIE.....	46
SYSTÉM MONITOROVANIA A HODNOTENIA	47
E-FINANČNÁ ČASŤ	48
INDIKATÍVNY FINANČNÝ PLÁN.....	49
MODEL VIACZDROJOVÉHO FINANCOVANIA A FINANČNÝ RÁMEC.....	50
SYSTÉM HODNOTENIA A ZARAĎOVANIA PROJEKTOV DO FINANCOVANIA.....	56
ZÁVER	57
PRÍLOHY	58
ZOZNAM INFORMAČNÝCH ZDROJOV POUŽITÝCH V PHSR	59
ZOZNAM SKRATIEK POUŽITÝCH V PHSR	60
ZOZNAM MÁP, TABULIEK, GRAFOV, OBRÁZKOV A FORMULÁROV	61

Úvod

Obecná samospráva v zmysle zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení a zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja tvorí integrálnu súčasť regionálnej politiky a regionálneho rozvoja. Integrálnou súčasťou regionálnej politiky sa stala najmä v súvislosti s rozsiahloou decentralizáciou verejnej správy, ktorá sa na Slovensku uskutočnila po prelome milénií a ktorou na obecné samosprávy prešlo obrovské množstvo kompetencií, zodpovednosti a taktiež financií, predstavujúcich významnú časť verejných financií. Samosprávy tak v oblasti vytvárania podmienok pre hospodársky a sociálny rozvoj územia majú svoje nezastupiteľné postavenie. Či už v rámci svojich originálnych kompetencií alebo preneseného výkonu štátnej správy, obce zabezpečujú výkony a služby vo verejnom záujme. Z tohto dôvodu je potrebné venovať veľkú pozornosť a úsilie koncipovaniu rozvojových stratégii samospráv.

Dokument „Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Hradište na roky 2021-2030“ (ďalej len „PHSR“) je strednodobý strategický dokument, ktorý na základe analýzy hospodárskej a sociálnej situácie stanovuje strategické ciele a priority v záujme budúceho rozvoja obce. Je prostriedkom na napínanie vízie ďalšieho smerovania obce. Týmto programom sa uskutočňuje podpora rozvoja na lokálnej úrovni s dôrazom na hospodársku, sociálnu a environmentálnu oblasť. Ide o program cielených opatrení, navrhnutý pre stimulovanie rozvoja obce v strednodobom horizonte.

Cieľom tohto dokumentu je navrhnúť funkčne trvalo udržateľnú rozvojovú stratégiu, zameranú na realizáciu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce so zreteľom na potreby jej obyvateľov. Tento dokument formuluje tak strategické ciele, ako aj konkrétnu opatrenia a aktivity, realizáciu ktorých budú tieto ciele naplnené. PHSR nie je uzavretý dokument bez možnosti zmien. Práve naopak, je dokumentom živým, otvoreným, ktorý môže byť v prípade potreby kedykoľvek aktualizovaný, dopĺňovaný a upravovaný. Jeho význam a využitie spočíva predovšetkým v tom, že je spracovaný na základe prieskumu názorov a potrieb volených orgánov obce, jej obyvateľov, záujmových skupín, ako aj za spoluúčasti miestnych aktérov a odborníkov.

Ambíciou dokumentu je podať odpovede na tri základné a najdôležitejšie otázky:

1. Akí sme a kde sa nachádzame?
2. Kam sa chceme dostať?
3. Ako sa tam dostaneme?

Cieľom analytickej časti je identifikácia rozvojových faktorov a disparít obce (akí sme a kde sa nachádzame). Následne je v strategickej časti sformulovaná vízia, ktorá dáva odpoveď na druhú otázku (kam sa chceme dostať). Spôsob ako sa tam dostať je stanovený v stratégii rozvoja, ktorej úspešné naplnenie bude závislé od úspešnosti realizácie opatrení a aktivít, definovaných v programovej časti dokumentu.

Pri vypracovaní tohto programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja sa zohľadnili priority Národnej stratégie regionálneho rozvoja SR, ako aj jej vízia regionálneho rozvoja na Slovensku: Slovensko sa má stať krajinou s vysokou kvalitou života všetkých jeho obyvateľov. V záujme naplnenia dlhodobej vízie regionálneho rozvoja SR zameranej na rozvoj obcí, miest a regiónov, na zvyšovanie ich výkonnostného potenciálu a konkurencieschopnosti Národná stratégia regionálneho rozvoja SR stanovuje strategický cieľ: Integrovaným a výsledkovo orientovaným prístupom k regionálnemu rozvoju a na základe využitia vnútorného potenciálu regiónov zvýšiť do roku 2030 ich adaptabilitu, konkurencieschopnosť a výkonnosť pri súčasnem zvyšovaní kvality života obyvateľov a pri rešpektovaní princípov udržateľného rozvoja.

Analytická časť

Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja

Analytická časť PHSR obsahuje komplexné zhodnotenie a analýzu východiskovej situácie obce s väzbami na širšie územie – analýzu aktuálneho stavu, v akom sa obec nachádza. Definuje vnútorný potenciál územia a limitujúce faktory rozvoja obce.

Zoznam analyzovaných východiskových koncepčných dokumentov a dát

Pri spracovaní Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Hradište na roky 2021-2030 boli analyzované a zohľadnené už existujúce programovacie a plánovacie dokumenty:

Tabuľka 1: Zoznam analyzovaných koncepčných dokumentov

Zoznam analyzovaných koncepčných dokumentov			
Názov dokumentu	Platnosť dokumentu	Úroveň dokumentu	Zdroj
Územný plán obce Hradište	priebežne	lokálna	Obecný úrad Hradište
Povodňová dokumentácia obce	priebežne	lokálna	Obecný úrad Hradište
PHSR Banskoobruckého samosprávneho kraja 2015-2023	2015-2023	regionálna	http://bbsk.sk
Vstupná správa pre spracovanie Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja Banskoobruckého samosprávneho kraja na roky 2022-2030	2022-2030	regionálna	http://bbsk.sk
Územný plán veľkého územného celku Banskoobruckého kraja	priebežne	regionálna	http://bbsk.sk
Vízia a stratégia rozvoja Slovenska do roku 2030	do 2030	národná	www.mirri.gov.sk
Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001	od 2001	národná	www.mindop.sk
Stratégia rovnosti, inklúzie a participácie Rómov do roku 2030	do 2030	národná	www.minv.sk
Partnerská dohoda 2014-2020	2014-2020	národná	www.partnerskadohoda.gov.sk
Operačné programy 2014-2020	2014-2020	národná	www.partnerskadohoda.gov.sk
Agenda 2030	do 2030	nadnárodná	www.mirri.gov.sk

Zdroj: vlastné spracovanie

Okrem rôznych koncepčných dokumentov bolo pri spracovaní dokumentu použité aj veľké množstvo dát rôzneho charakteru. Ich prehľad zobrazuje nasledujúca tabuľka.

Tabuľka 2: Zoznam použitých kvalitatívnych a kvantitatívnych dát

Zoznam použitých kvalitatívnych a kvantitatívnych dát		
Oblast' dát/téma	Zdroj údajov	Webová stránka
Obyvateľstvo	Obec Hradište Štatistický úrad SR Databáza regionálnej štatistiky Ústredie práce sociálnych vecí a rodiny Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2011	www.hradiste.sk www.statistics.sk datacube.statistics.sk www.upvar.sk datacube.statistics.sk/SODB/
Bývanie	Obec Hradište Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2011	www.hradiste.sk datacube.statistics.sk/SODB/
Hospodárstvo	Obec Hradište Štatistický úrad SR Databáza regionálnej štatistiky Obchodný register Živnostenský register	www.hradiste.sk www.statistics.sk datacube.statistics.sk www.orsr.sk www.zrsr.sk
Školstvo a vzdelávanie	Obec Hradište Centrum vedecko-technických informácií	www.hradiste.sk www.cvtisr.sk
Zdravotníctvo	Obec Hradište	www.hradiste.sk
Sociálna sféra	Obec Hradište Ústredie práce sociálnych vecí a rodiny	www.hradiste.sk www.upvar.sk

Zdroj: vlastné spracovanie

A.I Analýza vnútorného prostredia

Poloha katastrálneho územia a prírodné pomery

Obec Hradište leží v Banskobystrickom kraji, v okrese Poltár. Jej katastrálne územie susedí s katastrálnymi územiami: Ozdín, Málinec, Ipeľský Potok, Krná, Uhorské, Rovňany, a Bystrička.

Geologická stavba územia je pomerne pestrá – väčšina územia je tvorená najmä starším paleozoikom vepríkou a tatrikou – svory až svorové ruly, miestami fylity; a tiež hlbinnými magmatitmi – leukokrátné granity až granodiority. Hydrologicky patrí kataster obce do úmoria Čierneho mora a povodia Ipľa. Hlavným vodným tokom v území je rieka Ipeľ. Rieky a potoky na území obce majú dažďovo-snehový režim odtoku s najvyššou vodnosťou v marci až apríli (s najvyššími prietokmi v marci) a najnižšou vodnosťou v septembri. Územie obce je stredne bohaté na vlahu – priemerný ročný úhrn zrážok sa pohybuje na úrovni cca 700 mm. V januári dosahuje úhrn zrážok okolo 40 mm, v júli cca 70 mm. Z pôdnych typov sa v katastri obce nachádzajú najmä fluvizeme, kambizeme a pseudogleje.

Ochrana prírody a krajiny, ochrana pred povodňami

Z aspektu územnej ochrany prírody leží kataster obce Hradište v území s I. stupňom ochrany prírody a krajiny (ktorým je podľa zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny územie celej Slovenskej republiky). Priamo v katastri obce sa nenachádzajú žiadne veľkoplošné ani maloplošné chránené územia ani prvky ochrany prírody s 2. alebo vyšším stupňom ochrany.

Z hľadiska manažmentu povodí sa v katastri obce Hradište žiadne problémové lokality s potenciálom záplav. Stredom obce tečie potok, ktorý je však na výbornej úrovni regulovaný a udržiavaný, pričom nad obcou sú vybudované aj záchytné miesta na zadržiavanie vody.

Odpadové hospodárstvo

Systém zberu komunálnych odpadov je v obci nastavený podľa reálnych potrieb obyvateľov a zabezpečuje sa v súlade s ustanoveniami zákona NR SR č. 79/2015 Z. z. o odpadoch v znení neskorších predpisov. Na zber zmesového komunálneho odpadu sa používajú KUKA nádoby alebo veľkoobjemové kontajnery (VOK). V obci je zavedený kalendáravý systém zberu zmesového odpadu – všetky nádoby na zmesový odpad sa využívajú v pravidelných intervaloch. Triedený zber odpadov sa vykonáva prostredníctvom na to určených nádob. Samospráve obce sa podarilo prostredníctvom združenia odpadového hospodárstva, ktorého je obec členom, obstaráť do každej domácnosti domáce kompostovacie zásobníky na účely zhodnocovania biologicky rozložiteľného komunálneho odpadu.

Obyvateľstvo

Počet obyvateľov a pohyb obyvateľstva

Nasledujúca tabuľka zobrazuje základné parametre stavu a pohybu obyvateľstva obce Hradište za posledných 10 rokov. Počet obyvateľov sa v tomto období znížil o 4 (z 248 v roku 2011 na 244 v roku 2020).

Tabuľka 3: Základné charakteristiky stavu a pohybu obyvateľstva

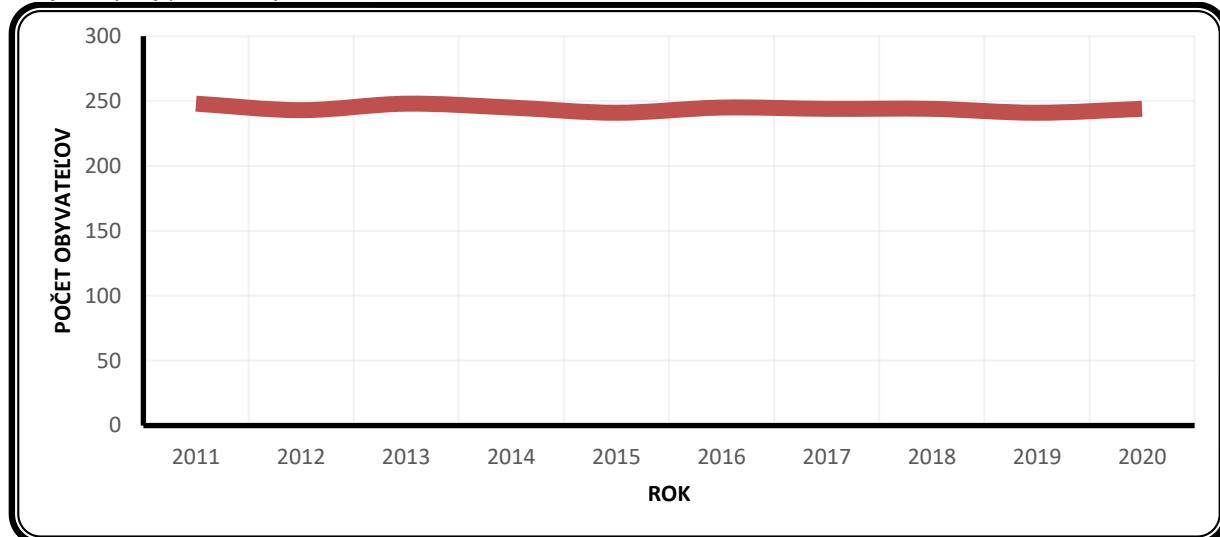
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Počet obyvateľov (k 31.12.)	248	243	248	245	241	245	244	244	241	244
Živonarodení	2	0	1	3	2	3	3	2	2	2
Zomrelí	5	2	6	4	5	4	3	5	7	2
Bilancia prirodzeného pohybu	-3	-2	-5	-1	-3	-1	0	-3	-5	0
Pristáhovaní	3	4	14	4	4	8	3	7	8	7
Vystáhovaní	9	7	4	6	5	3	4	4	6	4
Migračné saldo	-6	-3	10	-2	-1	5	-1	3	2	3
Bilancia celkového pohybu	-9	-5	5	-3	-4	4	-1	0	-3	3
Hr.m. živorodenosti (%)	8,1	0,0	4,0	12,2	8,3	12,2	12,3	8,2	8,3	8,2
Hr.m. úmrtnosti (%)	20,2	8,2	24,2	16,3	20,7	16,3	12,3	20,5	29,0	8,2
Hr.m. prirodzeného prírastku (%)	-12,1	-8,2	-20,2	-4,1	-12,4	-4,1	0,0	-12,3	-20,7	0,0
Hr.m. imigrácie (%)	12,1	16,5	56,5	16,3	16,6	32,7	12,3	28,7	33,2	28,7
Hr.m. emigrácie (%)	36,3	28,8	16,1	24,5	20,7	12,2	16,4	16,4	24,9	16,4
Hr.m. migračného salda (%)	-24,2	-12,3	40,3	-8,2	-4,1	20,4	-4,1	12,3	8,3	12,3
Hr.m. celkového prírastku (%)	-36,3	-20,6	20,2	-12,2	-16,6	16,3	-4,1	0,0	-12,4	12,3

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, vlastné prepočty

Počet obyvateľov obce stagnuje. V podstate možno konštatovať, že v ostatných 10 rokoch len osciluje cca okolo úrovne 245.

Graf 1: Vývoj počtu obyvateľov obce Hradište

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATACube, vlastné spracovanie

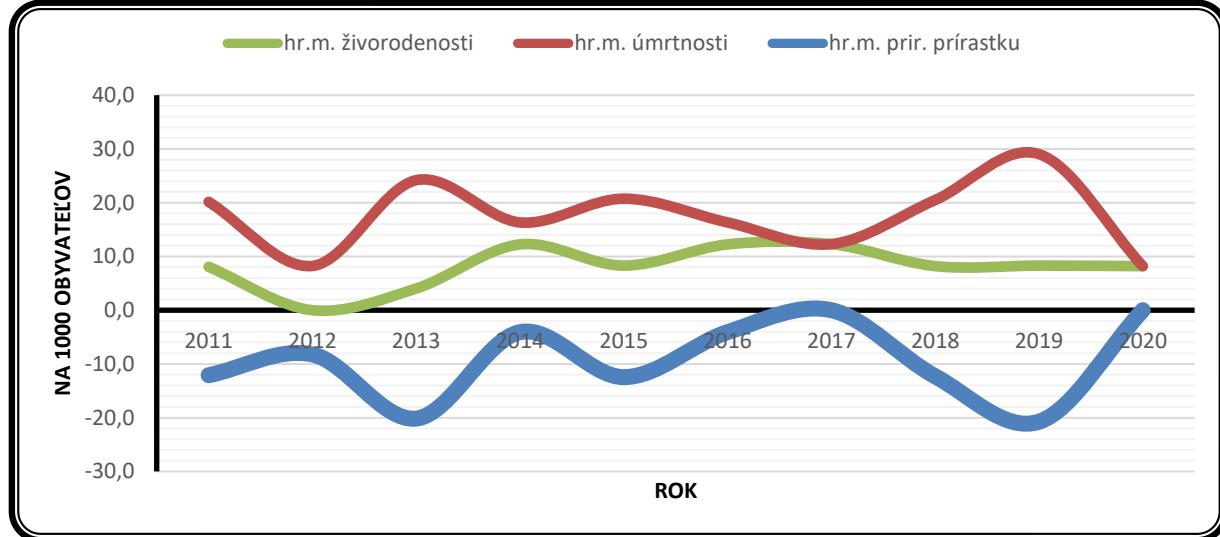
Úroveň natality za posledných 10 rokov mala pomerne vyrovnaný priebeh, keď sa pohybovala v rozmedzí cca 0 – 12 %. Počet narodených detí sa v obci medziročne pohyboval v rozmedzí 0 – 3. Priemerná hodnota ukazovateľa hrubej miery živorodenosti za celé hodnotené obdobie, teda za posledných 10 rokov, bola v Hradišti 8,2 %. Obec teda v tomto ukazovateli dosahuje málo priaznivé hodnoty. Pre porovnanie, v okrese Poltár sa hr. m. živorodenosti pohybuje na úrovni cca 7,5 %, v Banskobystrickom kraji 9,5 % a v Slovenskej republike na úrovni cca 10,5 %.

Medziročný vývoj počtu zomrelých mal, na rozdiel od počtu živonarodených, menej vyrovnaný priebeh. Najmenej zomrelých za posledných 10 rokov bolo v rokoch 2012 a 2020 (zhodne po 2 osoby), najviac v roku 2019 (7 osôb). Úroveň mortality sa teda pohybovala v rozmedzí od 8,2 po 29,0 %, pričom priemer za posledných 10 hodnotených rokov bol v Hradišti až 17,6 %. V obci teda môžeme pozorovať vyššiu mieru úmrtnosti akú má Slovenská republika (cca 11,0 %), Banskobystrický kraj (11,5 %) i okres Poltár (cca 15,0 %).

Takéto hodnoty hrubej miery živorodenosti a hrubej miery úmrtnosti sa odzrkadlujú v bilancii prirodzeného pohybu obyvateľstva Hradišta. Obec bola počas takmer celého hodnoteného obdobia populačne stratová (až 8x), 2x bola bilancia vyrovnaná (2017 a 2020). Pozitívnu bilanciu prirodzeného pohybu nezaznamenala ani raz. Hrubá miera prirodzeného prírastku sa v posledných 10 rokoch pohybovala v rozmedzí od -20,7 % po 0,0 %. Z dôvodu takejto kombinácie natality s mortalitou bola reprodukcia obyvateľstva za posledných 10 rokov veľmi neefektívna. Celkovo možno konštatovať, že prirodzenými populačnými procesmi dochádzalo v obci k úbytku obyvateľov.

Graf 2: Prirodzený pohyb obyvateľstva v rokoch 2011-2020

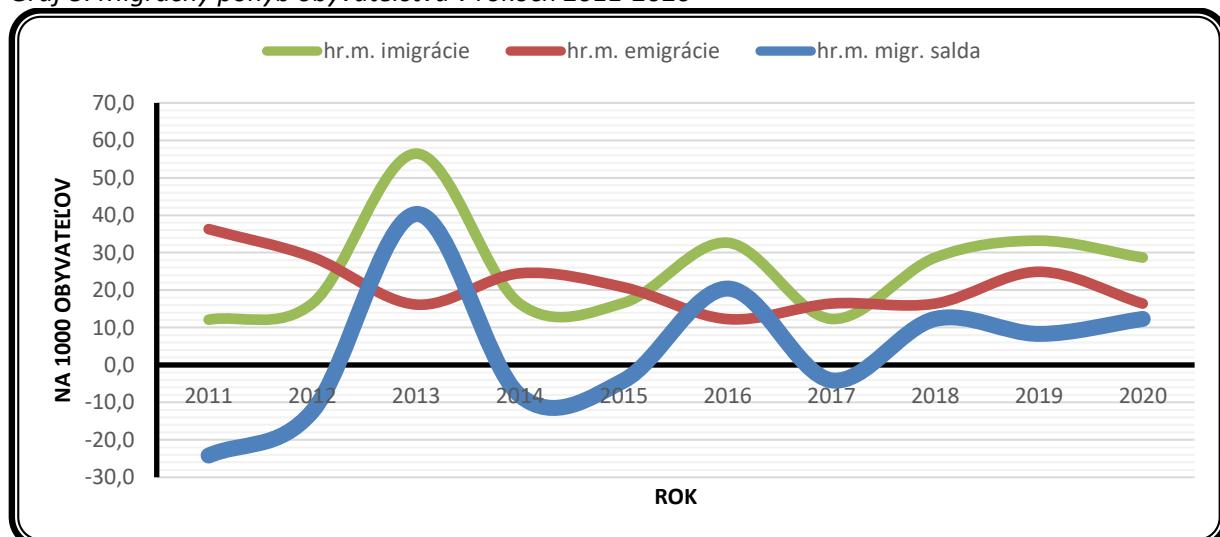

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATACube, vlastné spracovanie

Zatiaľ čo vývoj prirodzeného pohybu je v obci negatívny, vývoj z hľadiska migračného pohybu už takým nie je. Hrubá miera imigrácie sa v obci za posledných 10 rokov pohybovala v priemere na úrovni 25,3 % (priemerne sa ročne pristáhalo 6,2 osoby). Hrubá miera emigrácie v hodnotenom období dosahovala mierne nižšie hodnoty, pričom jej priemerná úroveň bola 21,3 % (v priemere 5,2 vystúhovaných osôb ročne).

Výsledkom hore uvedených procesov bol mierne priaznivý vývoj migračného salda, ktoré sa pohybovalo v rozmedzí od -6 osôb v roku 2011 po +10 osôb v roku 2013. Kladné migračné saldo obec zaznamenala 5x a rovnako 5x bolo migračné saldo záporné. Celkovo však obec vykazuje pozitívnu bilanciu migračného salda. Možno teda konštatovať, že trend vývoja za posledných 10 rokov je mierne priaznivý.

Graf 3: Migračný pohyb obyvateľstva v rokoch 2011-2020

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATACube, vlastné spracovanie

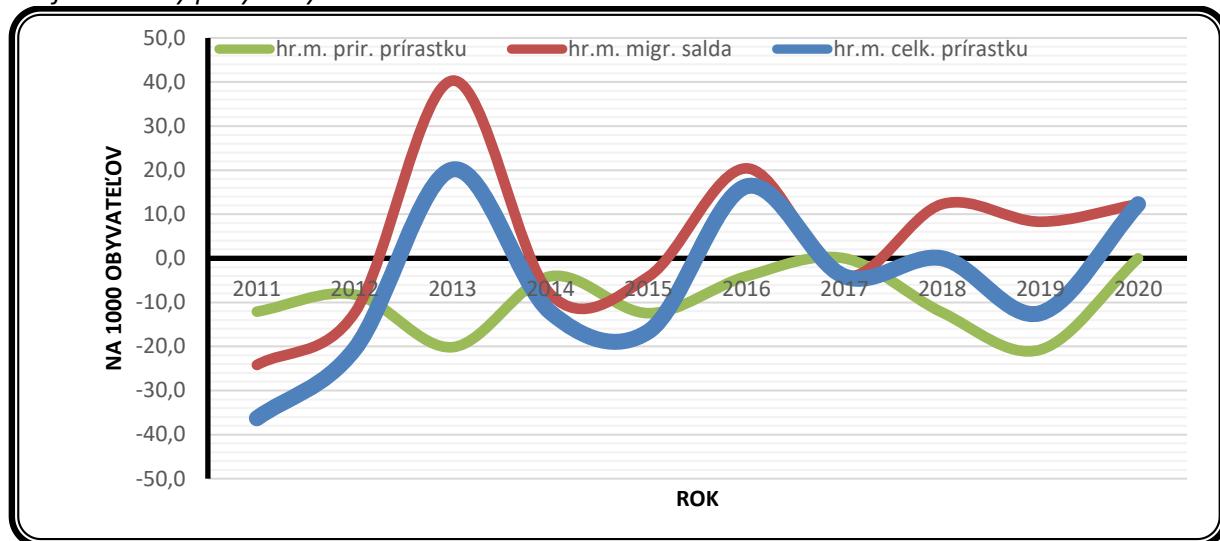
Hrubá miera prirodzeného prírastku dosahovala počas väčšiny hodnoteného obdobia záporné hodnoty (viac ľudí v týchto rokoch zomrelo ako sa ich narodilo), čiže prirodzenými populačnými procesmi počet obyvateľov poväčšine klesal. Naproti tomu, hrubá miera migračného salda dosahovala väčšinou kladné

hodnoty, znamenajúce migračný prírastok obyvateľstva (viac ľudí sa do obce v danom roku pristáhovoalo ako sa z nej vystáhovoalo).

Výsledkom kombinácie vyššie popísaných prirodzených populačných procesov a migračných procesov je takmer vyrovnaná bilancia celkového pohybu obyvateľstva obce Hradište za ostatných 10 rokov. Celkovú situáciu ohľadne populačného vývoja v obci možno teda hodnotiť skôr negatívne (kedže počet obyvateľov zo strednodobého hľadiska nerastie, ale v podstate len osciluje okolo určitej úrovne).

Graf 4: Celkový pohyb obyvateľstva v rokoch 2011-2020

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, vlastné spracovanie

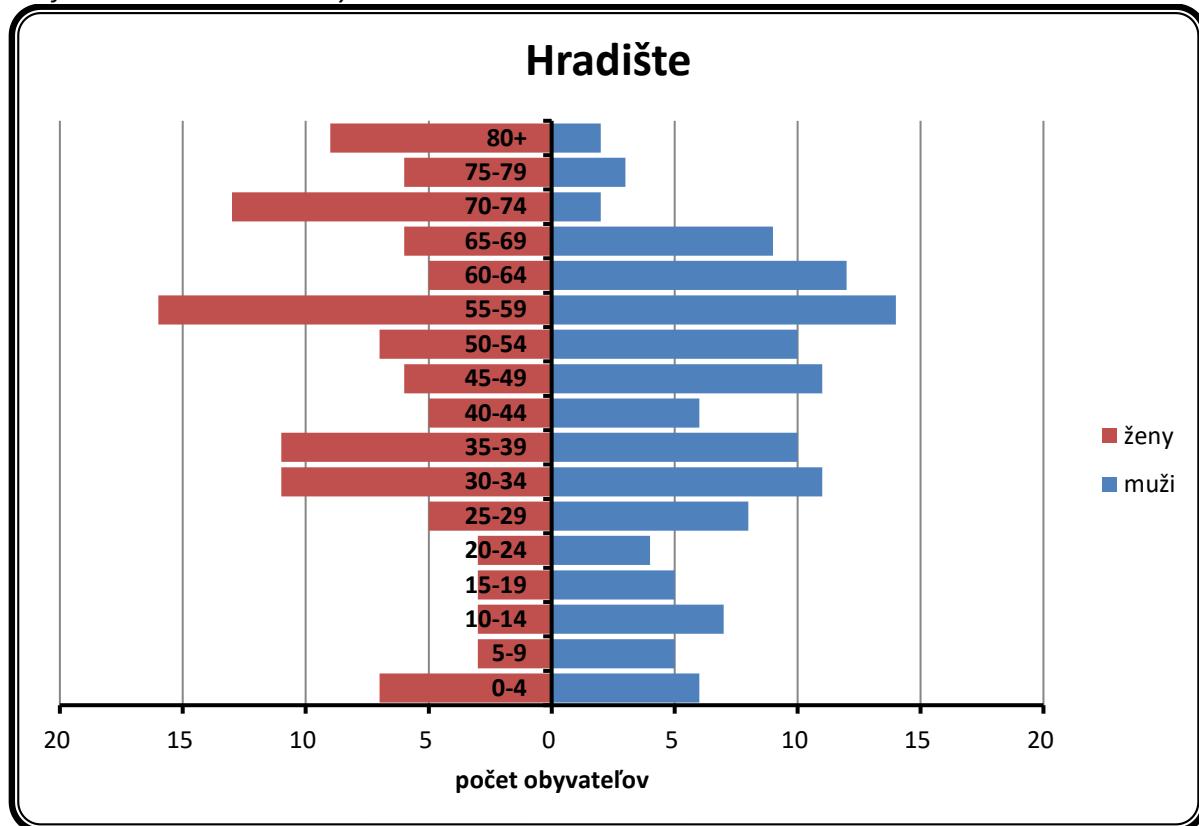
Štruktúra obyvateľov podľa pohlavia a veku

Veková pyramída obyvateľstva Hradišťa ukazuje, že v obci sa z pohľadu demografickej reprodukcie nachádza regresívny typ populácie, keďže početnosť predreprodukčnej zložky (0-14 r.) nedosahuje početnosť poreprodukčnej (nad 50 r.) zložky obyvateľstva (v pomere 31 k 114 k 31.12.2020). K 31.12.2020 tu spomedzi 244 obyvateľov žilo 31 detí do 14 rokov a 50 seniorov vo veku nad 65 rokov. Zo spomínaných 244 obyvateľov tu k uvedenému dátumu žilo 125 mužov a 119 žien.

V nadväznosti na typ vekovej pyramídy a typ populácie možno konštatovať, že z dlhodobého hľadiska bude prostredníctvom prirodzeného pohybu počet obyvateľov obce (pri nezmenených podmienkach) klesať.

Graf 5: Veková štruktúra obyvateľstva k 31.12.2020

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, vlastné spracovanie

Ako vidieť z nasledujúcej tabuľky, priemerný vek obyvateľstva osciluje v ostatných 10 rokoch cca okolo úrovne 46,30 rokov. V porovnaní so Slovenskou republikou však v obci žije výrazne staršie obyvateľstvo.

Tabuľka 4: Vývoj priemerného veku obyvateľstva

Priemerný vek / rok	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Hradište	45,64	47,00	45,92	46,43	46,60	46,26	46,32	46,29	45,31	45,52
Slovenská republika	39,05	39,32	39,6	39,87	40,13	40,37	40,59	40,82	41,06	41,26

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, vlastné spracovanie

V štruktúre obyvateľstva vo vzťahu k ekonomickej aktivite, teda podľa produktívnych vekových skupín, prevláda poproductívna zložka (65+ r.) nad predprodukívnu zložkou (0-14 r.) obyvateľstva, pričom podiel produktívnej zložky je 66,8 %.

Tabuľka 5: Veková štruktúra obyvateľov podľa produktívnych vekových skupín

k 31.12.2020	Počet obyvateľov	Veková štruktúra obyvateľov					
		počet			podiel (%)		
		0-14	15-64	65+	0-14	15-64	65+
Hradište	244	31	163	50	12,7	66,8	20,5

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, vlastné spracovanie

Národnostná a konfesionálna štruktúra

Národnostné zloženie obyvateľstva Hradišťa je takmer homogénne, keďže v ňom podľa výsledkov Sčítania obyvateľov, domov a bytov v roku 2011 výrazne dominuje slovenská národnosť s 91,4 % obyvateľov (233 z 255). Menšie zastúpenie má aj rómska národnosť (18 obyvateľov; 7,1 %), okrem toho žije v obci aj obyvateľ rusínskej a českej národnosti. U 2 obyvateľov národnostná príslušnosť zistená nebola.

V konfesionálnej štruktúre obyvateľstva prevláda Evanjelická cirkev augsburgského vyznania (45,1 %; 115 obyvateľov), vyššie zastúpenie má aj rímskokatolícke vierovyznanie (25,9 %; 66 obyvateľov). Gréckokatolícka cirkev má 2,0 % a Evanjelická cirkev metodistická 0,4 % podiel. K žiadnemu náboženstvu sa nehlásí 13,7 % obyvateľov obce a u 12,9 % obyvateľov príslušnosť ku konfesiám zistená nebola (SODB 2011).

Nezamestnanosť

Výrazným sociálno-ekonomickým javom spojeným s existenciou trhu práce je nezamestnanosť. Tá predstavuje jednak vážny ekonomický problém, pretože reprezentuje stratenú potenciálnu hodnotu celej ekonomiky, no zároveň je i významným sociálnym indikátorom, pretože, ako to dokazujú viaceré štúdie, je spojená s takými spoločenskými javmi, ako je zvýšená rozvodnosť, kriminalita, zlé mentálne a fyzické zdravie, rôzne sociálno-patologické javy a pod.

Existencia nezamestnanosti má teda silný vplyv na život samotných nezamestnaných. Strata zamestnania prináša pre jednotlivca rôzne negatívne dôsledky, ktoré sa netýkajú len poklesu životnej úrovne, spojeného s poklesom príjmu, ale aj výrazných zmien v každodenom živote, spoločenských vzťahoch, hodnotách, v sociálnych inštitúciách (najmä v rodine). Nezamestnaní majú menej priestoru pre prijímanie zásadných rozhodnutí o svojom živote a menšiu šancu rozvíjať svoje zručnosti. S výskytom nezamestnanosti, najmä dlhodobej, hrozí pre jednotlivca riziko asociaľného správania, spôsobené nadbytkom času, nudou, nedostatkom programu a povinností a vylúčením zo spoločnosti. Medzi najcitolivejšie a najzávažnejšie dôsledky nezamestnanosti patrí výskyt chudoby. Chudoba a nezamestnanosť sú totiž veľmi úzko korelujúce fenomény, spôsobujúce jednotlivcom ľahké sociálne a psychologické dôsledky.

Počet uchádzačov o zamestnanie sa v obci Hradište za posledných 10 rokov pohyboval v rozmedzí 19 až 36. Miera nezamestnanosti sa teda v obci v ostatnom období pohybovala v rozpätí od 16,8 % (2019) po 31,9 % (2012), pričom k 31.12.2020 bola na úrovni 24,8 %. Pre porovnanie, k 31.12.2020 bola miera nezamestnanosti v okrese Poltár 15,9 %, v Banskobystrickom kraji bola na úrovni 10,8 % a v Slovenskej republike 8,3 %. V okolitých okresoch, s ktorými okres Poltár susedí, bola nasledovná: Detva 8,1 %, Brezno 10,0 %, Rimavská Sobota 21,7 % a Lučenec 13,3 %.

Tabuľka 6: Vývoj nezamestnanosti v obci

k 31.12.	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Počet UoZ	34	36	30	29	29	29	28	24	19	28
Miera nezamestnanosti* (%)	30,1	31,9	26,5	25,7	25,7	25,7	24,8	21,2	16,8	24,8

* Na výpočet miery nezamestnanosti bol použitý jediný dostupný údaj o ekonomicke aktívnom obyvateľstve v obci, ktorý pochádza zo Sčítania obyvateľov, domov a bytov v roku 2011.

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, UPSVaR, vlastné spracovanie

Na konci roku 2020 bolo v obci Hradište prostredníctvom Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny evidovaných 28 uchádzačov o zamestnanie. Z tohto počtu bolo 14 mužov a 14. Ako ukazuje nasledujúca tabuľka, rozloženie UoZ podľa jednotlivých vekových skupín je rovnomenné. V obci teda neexistuje žiadna veková skupina, ktorá by bola v porovnaní s inými výraznejšie marginalizovaná.

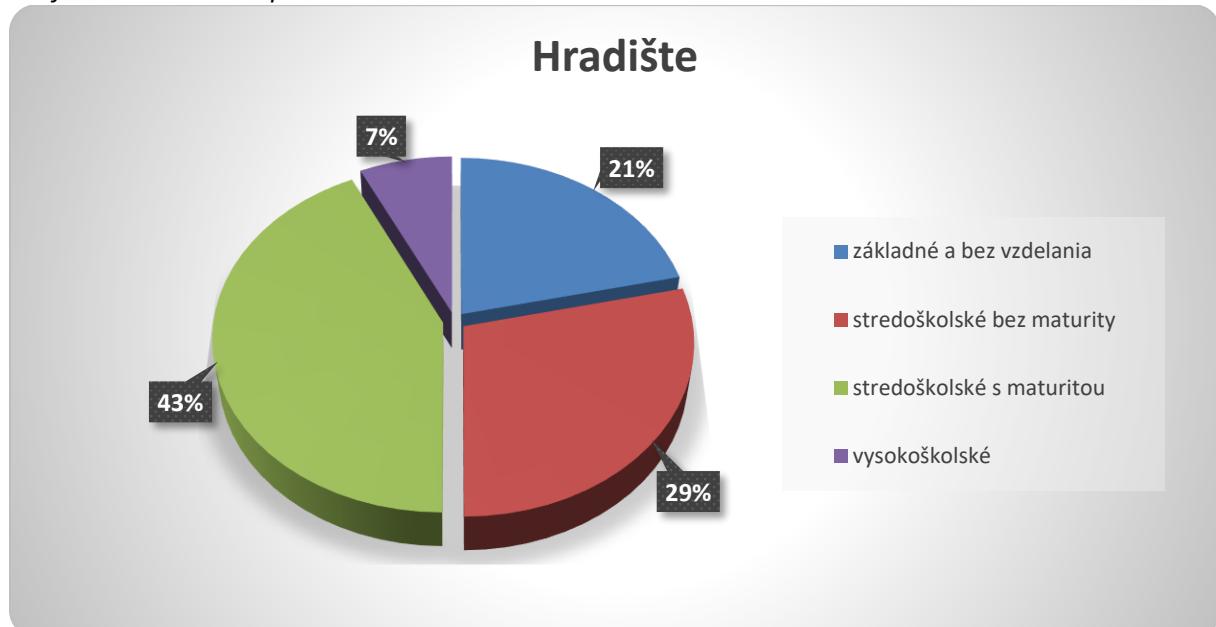
Tabuľka 7: Štruktúra UoZ podľa veku k 31.12.2020

do 19 r.		20-29 r.		30-39 r.		40-49 r.		50-59 r.		nad 60 r.		UoZ spolu	
počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%
0	0,0	4	14,3	8	28,6	8	28,6	7	25,0	1	3,6	28	100

Zdroj: UPSVaR, vlastné spracovanie

Vo všeobecnosti možno konštatovať, že so zvyšujúcim stupňom dosiahnutého vzdelania sa pre jednotlivých obyvateľov zvyšuje pravdepodobnosť uplatnenia na trhu práce. Z tohto hľadiska je v Hradišti negatívou skutočnosť, že z 28 uchádzačov o zamestnanie na konci roku 2020 bolo 21 % UoZ (6 osôb) s najvyšším ukončeným vzdelaním základným alebo bez vzdelania.

Graf 6: Štruktúra UoZ podľa vzdelania k 31.12.2020

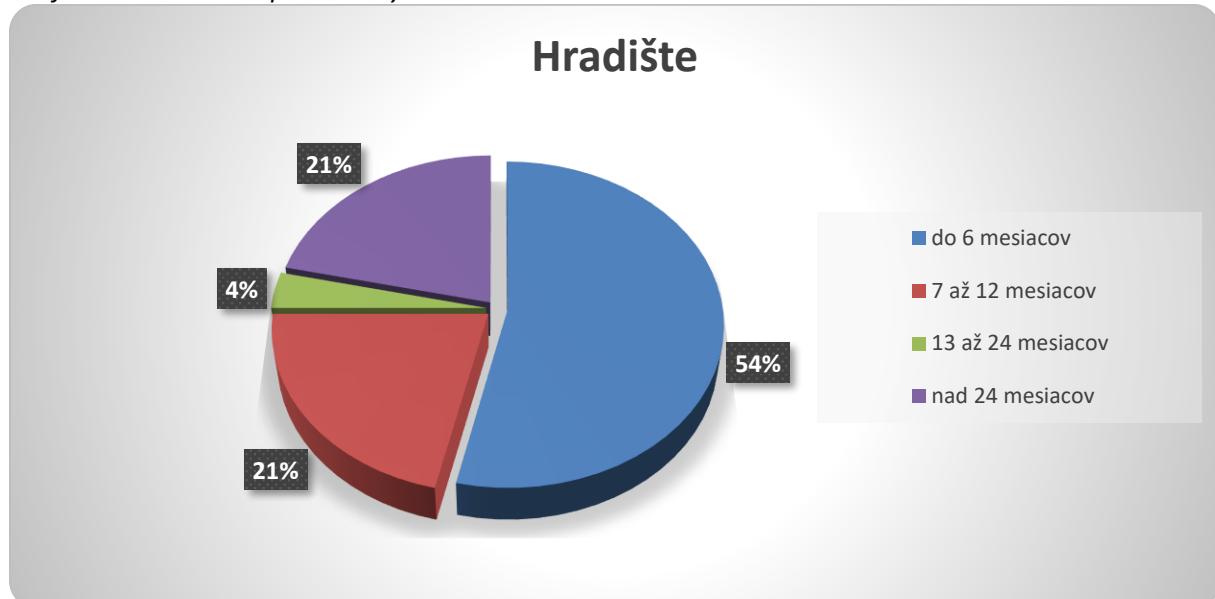
Zdroj: UPSVaR, vlastné spracovanie

Štruktúra uchádzačov o zamestnanie podľa doby evidencie patrí medzi najvýznamnejšie parciálne indikátory, poukazujúce na „zdravie“ ekonomickej a sociálnej sféry v tom – ktorom regióne. S nepriaznivou štruktúrou UoZ podľa doby evidencie (tzn. s vysokým podielom dlhodobo nezamestnaných osôb – nad 12 mesiacov) sa spájajú výrazné problémy ekonomického a sociálneho charakteru (vysoké sociálne dávky, „neschopnosť“ zamestnať takýchto obyvateľov, chudoba, sociálno-patologické javy a pod.). Z hľadiska štruktúry uchádzačov o zamestnanie podľa doby evidencie sa sleduje predovšetkým podiel dlhodobo nezamestnaných osôb na celkovom počte uchádzačov o zamestnanie, keďže dlhodobá nezamestnanosť patrí medzi výrazne negatívne ukazovatele socioekonomickejho rozvoja (resp. zaostalosti) daného regiónu.

V Slovenskej republike sa podiel krátkodobo nezamestnaných (menej ako 7 mesiacov) v roku 2020 pohyboval na úrovni cca 40 %, podiel strednodobo nezamestnaných (7 – 12 mesiacov) na úrovni cca 25 % a podiel dlhodobo nezamestnaných okolo úrovne 35 % (pričom Slovenská republika a špeciálne regióny východného Slovenska vykazujú dokonca najvyšší podiel dlhodobo nezamestnaných obyvateľov v rámci všetkých regiónov Európskej únie). V Hradišti bol k 31.12.2020 podiel dlhodobo nezamestnaných obyvateľov (nad 12 mesiacov) 25 %, pričom 21 % (6 UoZ) z celkového počtu UoZ bolo nezamestnaných viac ako 2 roky.

Graf 7: Štruktúra UoZ podľa doby evidencie k 31.12.2020

Zdroj: UPSVaR, vlastné spracovanie

Štruktúra uchádzačov o zamestnanie podľa klasifikácie zamestnaní (KZAM) nám zatrieduje nezamestnaných do skupín podľa toho, aký charakter malo pracovné miesto, ktoré zaujímal terajší uchádzač o zamestnanie bezprostredne pred tým, než bol zaradený do evidencie uchádzačov o zamestnanie. Jednotlivé zamestnania sú v KZAM rozdelené do tried podľa charakteru práce, zložitosti, zodpovednosti a kvalifikačnej náročnosti práce. Pri KZAM sa dôraz kladie na charakter pracovného miesta a nie na to, či zamestnanec v konkrétnom zamestnaní je viac alebo menej kvalifikovaný ako iný zamestnanec v rovnakom zamestnaní.

Najvyšší podiel v štruktúre UoZ podľa KZAM majú v Hradišti pomocní a nekvalifikovaní pracovníci (15 UoZ z 28; 53,6 %). Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci sú tí UoZ, ktorí v poslednom zamestnaní vykonávali práce vyžadujúce si vedomosti na úrovni základnej školy (ako napr. jednoduché a rutinné práce vyžadujúce ručné nástroje a fyzickú silu – upratovanie, čistenie, kopanie jám, zametanie ulíc, stráženie majetku, ručné balenie, manipulácie s nákladmi, dokladanie tovaru, pomocné práce, likvidovanie odpadov a pod.).

Tabuľka 8: Štruktúra UoZ podľa KZAM k 31.12.2020

Trieda KZAM	Počet UoZ	Podiel (%)
0 - Príslušníci ozbrojených síl	0	0,0
1 - Zákonodarcovia, riadiaci pracovníci	0	0,0
2 - Špecialisti	1	3,6
3 - Technici a odborní pracovníci	0	0,0
4 - Administratívni pracovníci	1	3,6
5 - Pracovníci v službách a obchode	6	21,4
6 - Kvalifikovaní pracovníci v poľnohospodárstve, lesníctve a rybárstve	0	0,0
7 - Kvalifikovaní pracovníci a remeselníci	3	10,7
8 - Operátori a montéri strojov a zariadení	1	3,6
9 - Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci	15	53,6
N/A - neurčené	1	3,6
Spolu	28	100,0

Zdroj: UPSVaR, vlastné spracovanie

Domový a bytový fond

Charakteristika bytového fondu v Hradišti je pomerne dobrá. Podľa SODB 2011 sú všetky byty obývané vlastníkom daného bytu, pričom 79 z nich malo v čase Sčítania v roku 2011 tečúcu vodu. V obci sa nachádzajú najmä veľké byty (so 4 alebo s 5 a viac obytnými miestnosťami). V obci sa nachádza 1 bytový dom, ktorý je v správe spoločenstva vlastníkov bytov.

Tabuľka 9: Byty podľa formy vlastníctva a systému dodávky vody

	byty obývané vlastníkom	družstevné byty	byty v nájme	iná forma vlastníctva bytu	nezistené	Spolu
v obytnej jednotke je tečúca voda	79	0	0	0	0	79
v obytnej jednotke nie je tečúca voda	12	0	0	0	0	12
nezistené	0	0	0	0	0	0
Byty spolu	91	0	0	0	0	91

Zdroj: SODB 2011

Tabuľka 10: Byty podľa obytných miestností

1 obytná miestnosť	2 obytné miestnosti	3 obytné miestnosti	4 obytné miestnosti	5 a viac obytných miestností	nezistené	Spolu bytov
1	7	33	25	25	0	91

Zdroj: SODB 2011

Samozrejme, všetky vyššie uvedené údaje boli získané v roku 2011 a odvtedy sa situácia v oblasti bývania v obci zlepšila.

Dopravná a technická infraštruktúra

Obec Hradište leží na ceste III. triedy č. 2718, ktorú ju pripája na cestu III. 2717, smerujúcu do Rovnian. Miestne komunikácie v Hradišti majú bezprašnú povrchovú úpravu s rôznym (avšak v niektorých častiach obce pomerne úzky) šírkovým usporiadaním. Kvalita miestnych ciest v obci je na výbornej úrovni, napoko tu prebehla rekonštrukcia komunikácií. V obci je na dobrej úrovni vybudovaná sieť chodníkov – tie vedú popri miestnej komunikácii, pozdĺž celej obce. Časť chodníka na hornom úseku si však už vyžaduje rekonštrukciu.

Obec má len veľmi slabo vybudovanú technickú infraštruktúru. Vybudovaný nie je verejný vodovod, kanalizácia ani ČOV. Pitnú vodu obyvatelia čerpajú z vlastných studní, odvádzanie splaškových vôd sa realizuje len do žúmp, ktoré sú následne ich majitelia povinní vyprázdrovať v súlade so zákonom o vodách.

Tabuľka 11: Vybavenie technickou infraštruktúrou

Technická infraštruktúra	
vodovod	nie
kanalizácia	nie
ČOV	nie
plyn	áno
elektrina, verejné osvetlenie	áno
obecný rozhlas	áno
internet	áno

Zdroj: Obecný úrad

Školstvo, zdravotníctvo a sociálne služby

V Hradišti sa žiadne školské zariadenie nenachádza. Žiaci plniaci si povinnú školskú dochádzku navštievujú základné školy v okolitých obciach. Školský obvod pre žiakov ZŠ má obec zriadený s mestom Poltár. Najbližšia stredná škola, ktorú môžu študenti z Hradišta navštievať, sa nachádza v Poltári. Ďalšie stredné školy sa nachádzajú v okolitých mestách.

Nakoľko sa v obci žiadne zdravotnícke zariadenie nenachádza, aj za zdravotnou starostlivosťou musia obyvatelia obce dochádzať do okolitých obcí a miest.

Obec Hradište zabezpečuje svojim obyvateľom nasledovné sociálne služby a sociálnu pomoc:

- **posudková činnosť na účely odkázanosti na sociálnu službu:** povinná činnosť, ktorú obec v prípade potreby zabezpečuje na základe zákona o sociálnych službách;
- **základné sociálne poradenstvo:** v prípade potreby poskytovanie potrebných informácií jednotlivcom;
- **terénna sociálna práca:** jej hlavným cieľom je komplexné riešenie sociálnej exklúzie marginalizovaných skupín občanov žijúcich v obci. Prostredníctvom terénnej sociálnej práce obec systematicky prispieva k zlepšeniu kvality života jednotlivcov a rodín v riziku sociálneho vylúčenia. V roku 2018 obec túto činnosť zabezpečovala prostredníctvom jedného terénneho sociálneho pracovníka a 1 asistenta TSP;

V obci nepôsobia žiadni iní verejní poskytovatelia sociálnych služieb.

Okrem vyššie uvedených služieb, zabezpečovaných na základe zákona o sociálnych službách, zabezpečuje obec Hradište pre svojich obyvateľov na úseku sociálnych vecí a v záujme podpory komunitného rozvoja aj iné služby, podporu, pomoc a aktivity (na základe iných zákonov alebo všeobecne záväzných zariadení obce):

- **príspevok pri narodení dieťaťa:** obec poskytuje príspevok vo výške 50 €/dieťa;
- **výkon osobitného príjemcu dávky v hmotnej nútzi:** túto činnosť obec vykonáva v spolupráci s Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny;
- **menšie obecné služby:** služba poskytovaná v spolupráci s Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny, cieľom ktorej je udržiavať u miestnych dlhodobo nezamestnaných obyvateľov pracovné návyky;
- **iné opatrenia aktívnej politiky trhu práce** (napr. podľa § 50 zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti): služby poskytované v spolupráci s Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny, cieľom ktorých je udržiavať u miestnych dlhodobo nezamestnaných obyvateľov pracovné návyky.

Kultúrno-spoločenský život a šport

Z hľadiska infraštruktúry kultúrnych zariadení má obec vybudovaný kultúrny dom, ktorý sa nachádza v centrálnej časti obce. Zriadená je aj obecná knižnica. Pre potreby športového využitia obyvateľov je pri obecnom úrade vybudované menšie antukové ihrisko (napr. na nohejbal, volejbal a pod.). To si však už vyžaduje rekonštrukciu. Priamo pred OcÚ sa nachádza aj detské ihrisko.

Tabuľka 12: Infraštruktúra kultúry a športu

Kultúrny dom	áno	Telocvičňa	nie
Kino	nie	Športové ihrisko prírodné	áno
Knižnica	áno	Športové ihrisko umelé	nie
Ochotnícky divadelný súbor	nie	Detské ihrisko	áno
Folklórny súbor	nie	Športový klub	nie

Zdroj: Obecný úrad

Kultúrno-spoločenský život v obci je (vzhľadom na veľkosť obce) pomerne bohatý. Počas roka sa tu koná niekoľko rôznych podujatí, organizovaných pre niektoré špecifické skupiny obyvateľstva, ako aj pre širokú verejnosť. Okrem toho tu v nepravidelnom čase prichádzajú hrať svoje predstavenie ochotníci v Poltára a počas roka obec realizuje návštevu s družobnou obcou z Maďarska.

Tabuľka 13: Kultúrno-spoločenské a športové podujatia organizované v obci počas roka

Mesiac	Podujatie
Máj	- Stavanie mája
Jún	- Deň detí
Júl - august	- Volejbalový turnaj - Nohejbalový turnaj
August	- Vatra SNP
Október	- Posedenie s dôchodcami
November	- Halloween
December	- Mikuláš

Zdroj: Obecný úrad

Administratívno-správne služby

Na kvalitu života obyvateľov obce vplýva aj dostupnosť administratívno-správnych služieb subjektov verejnej správy. Možno konštatovať, že čím viac služieb je v obci dostupných, tým väčší je komfort obyvateľstva. Dostupnosť (blízkosť; nízka náročnosť na dochádzku za danými službami, či už z hľadiska vzdialenosť alebo času) administratívno-správnych služieb patrí medzi dôležité faktory ovplyvňujúce migračný pohyb obyvateľstva v obci.

Tabuľka 14: Spádovosť obce k vybraným poskytovateľom administratívno-správnych služieb

Inštitúcia	Miesto poskytovania služieb
Matričný úrad	Uhorské
Pracovisko daňového úradu	Poltár
Pracovisko Obvodného oddelenia policajného zboru	Poltár
Okresný súd	Lučenec
Okresný úrad	Poltár
Pobočka Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny	Poltár

Zdroj: vlastné spracovanie

Hospodárske pomery

Polnohospodárstvo, priemysel

V štruktúre polnohospodárskej pôdy v katastri obce prevládajú trvalé trávnaté porasty (644,4 ha) nad ornou pôdou (215,0 ha). V polnohospodárskej výrobe majú teda vzhľadom k rozsiahlejším plochám TTP i ornej pôdy pomerne priaznivé podmienky tak rastlinná, ako aj živočíšna polnohospodárska výroba². V katastri obce hospodári jeden subjekt polnohospodárskej veľkovýroby – spoločnosť KLAS s.r.o., ako aj niekoľko samostatne hospodáriacich roľníkov (SHR). Okrem nich tu spoločnosť Agrohron realizuje chov danielov, muflónov a inej zveri.

Z hľadiska priemyselnej výroby sa v Hradišti žiadne priemyselné prevádzky, ani menšie komerčné remeselné dielne, nenachádzajú.

² Toto konštatovanie sa však týka len dostupnej plochy na polnohospodársku výrobu, neberieme tu do úvahy ďalšie dôležité faktory, ako sú napr. klimatické, orografické alebo pôdne pomery

Tabuľka 15: Štruktúra pôdneho fondu (k 31.12.2020; v ha)

Poľnohospodárska pôda						
orná pôda	chmeľnice	vinice	záhrady	ovocné sady	TTP	spolu
215,0	0,0	0,0	18,0	42,9	644,4	920,4
Nepoľnohospodárska pôda						
lesné pozemky	vodné plochy	zastavané plochy a nádvoria		ostatné plochy	Spolu	
485,3	9,7	33,3		2,7	531,0	
Celková výmera územia						1 451,3

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, vlastné spracovanie

Cestovný ruch

Cestovný ruch predstavuje interdisciplinárne odvetvie hospodárstva, na realizácii ktorého sa podieľa mnoho ďalších oblastí, ako sú napr. poľnohospodárstvo (v ostatnom období najmä ekologické poľnohospodárstvo a agroturistika), priemysel, stavebníctvo, služby a pod. Lokalizačné predpoklady cestovného ruchu vyjadrujú príťažливosť územia pre účastníkov cestovného ruchu, vytvárajú motiváciu pre návštevu danej lokality. Obec Hradište leží veľmi ďaleko od najatraktívnejších turistických regiónov Slovenska (ako sú napr. Tatry alebo iné národné parky, chránené krajinné oblasti a pod.) a od regiónov s významnými prírodnými alebo kultúrno-historickými pamiatkami.

Lokalizačné predpoklady rozvoja CR priamo v katastri obce Hradište sú zatial na veľmi slabej úrovni. V obci nie je žiadna ponuka ubytovacích a stravovacích služieb pre turistov. Veľmi obmedzená je aj ponuka možností trávenia voľného času. V nadväznosti na všetky výšie uvedené skutočnosti možno skonštatovať, že cestovný ruch v obci Hradište nebude v blízkej budúcnosti odvetvím, ktoré by pre jej obyvateľov zabezpečovalo príjmy.

Ex-post hodnotenie predchádzajúceho PHSR

Predchádzajúci *Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja* mala obec Hradište spracovaný na roky 2015-2020. V ňom mala zadefinované 4 prioritné oblasti a v rámci nich určené opatrenia a aktivity. Niektoré z nich sa zrealizovať podarilo, iné, napr. kľúčové infraštruktúrne (vodovod, kanalizácia) sa zrealizovať nepodarilo.

A.II Analýza vonkajšieho prostredia

Vonkajšie prostredie v kontexte tohto Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja predstavuje pre obec tie oblasti, ktoré súčasťou ovplyvňujú jej rozvoj (v rôznej miere, či už významne alebo len okrajovo), avšak obec ich zároveň nedokáže svoju činnosťou nijako ovplyvniť. V makroregionálnej mierke je dôležitým činiteľom rozvoja obce európsky rozvojový koncept „Red octopus“, ktorý stanovuje hlavné rozvojové centrá Európy. Ide o tzv. „červenú chobotnicu“ (pomenovanie podľa tvaru tejto rozvojovej siete), ktorá spája najrozvinutejšie európske sídelné a aglomeračné centrá a centrá, ktoré majú najväčší potenciál ďalšieho rozvoja. Jedno z ramien „červenej chobotnice“ prechádza aj Slovenskom, a to jeho juhozápadnou časťou. Hradište je teda od tohto ramena značne vzdialené.

Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001 (KURS 2001) vyhodnotila jednotlivé sídelné centrá Slovenska ako terciárne centrá, t.j. centrá na základe ich terciárnej obslužnosti (úrovne vybavenosti vybranou vyššou občianskou vybavenosťou). Takýmto spôsobom bolo na národnej úrovni vytvorených päť skupín obcí (okrem Bratislavu a Košíc, ktoré stojí samostatne a nepatria do žiadnej skupiny), ktoré naznačujú úroveň obsluhy ako pre vlastné mesto, tak pre jeho zázemie (prvé tri skupiny sa pritom členia na dve podskupiny). Najblížie centrá osídlenia pre Hradište predstavujú mestá Poltár (4. skupina), Lučenec (2a. skupina) a Rimavská Sobota (2b. skupina centier osídlenia).

Okrem centier osídlenia KURS 2001 na Slovensku stanovila jadrové ťažiská osídlenia, ktoré sú navzájom pospájané rozvojovými osami I. stupňa. Ostatné sídelné centrá sú pospájané osami II. a III. stupňa. Tieto rozvojové a urbanizačné osi sú súčasťou vyváženej hierarchizovanej sídelnej štruktúry. Podporujú sídelné väzby medzi obcami a rovnovážny sídelný rozvoj vrátane rozvoja vidieka. Vytvárajú podmienky pre dostupnosť k infraštruktúram, zachovanie a rozvoj prírodného a kultúrneho dedičstva a zabezpečujú požiadavky, ktoré sú na sídelnú štruktúru kladené z hľadiska ekonomických, sociálnych a environmentálnych potrieb.

Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001 stanovuje tri stupne rozvojových osí, ktoré vychádzajú z nasledovných kritérií:

- rozvojová os prvého stupňa – prepája centrá osídlenia prvej skupiny a ťažiská osídlenia prvej úrovne v štáte a porovnateľné centrá mimo hranic krajiny, zahŕňajúc najmenej jednu cestnú komunikáciu a jednu železniciu rýchlostného typu,
- rozvojová os druhého stupňa – prepája centrá osídlenia druhej skupiny a ťažiská osídlenia druhej úrovne s centrami osídlenia prvej skupiny a ťažiskami osídlenia prvej úrovne, resp. prepája centrá osídlenia druhej skupiny a ťažiská osídlenia druhej úrovne medzi sebou, zahŕňajúc najmenej jednu cestnú komunikáciu a jednu železniciu nadregionálneho významu alebo jednu rýchlosťnú cestu,
- rozvojová os tretieho stupňa – prepája stredné centrá a ťažiská osídlenia tretej úrovne navzájom, ako aj ostatné vyhodnocované centrá osídlenia s ostatnými centrami osídlenia druhej skupiny.

Z pohľadu rozvoja územia Slovenska najdôležitejšia, teda rozvojová os I. stupňa, prepája Bratislavu a Košice (o. i.) severoslovenským dopravným koridorom cez Žilinu, Poprad a Prešov. Hradište teda na tejto najvýznamnejšej osi neleží a z tohto dôvodu možno len ľahko očakávať priaznivý rozvojový impulz pre obec z vonkajšieho prostredia prostredníctvom súkromných investorov (ktorí by sa nemuseli usadiť priamo v obci, stačilo by v jej blízkosti – tak, aby vytvorili nové pracovné príležitosti v rámci rádia dennej dochádzky do zamestnania z obce Hradište).

Veľmi dôležitým aspektom v analýze vonkajšieho prostredia je aj stratégia štrukturálnej politiky Európskej únie a jej priemet do slovenských pomerov. Počas programovacieho obdobia EÚ 2000-2006 (čo pre Slovensko znamenalo roky 2004-2006) používala Európska únia stratégiu regionálnej politiky založenú na rovnomenom prístupe samospráv k štrukturálnym fondom (tzv. „pokoprením regiónov investíciami“, kde každá samospráva mala rovnaký prístup k týmto fondom). Od programovacieho obdobia 2007-2013 sa však už stratégia regionálnej politiky EÚ zmenila, keďže táto sa už nezamerala na znižovanie regionálnych disparít formou podpory zaostalých regiónov, ale na základe skúseností

z regionálneho rozvoja zo západoeurópskych krajín, rozhodla sa posilňovať predovšetkým vytýčené póly rastu, ktoré sú najviac konkurencieschopné a majú najväčší potenciál rozvoja (týmto opatrením sa taktiež sledovalo posilnenie vonkajšej konkurencieschopnosti EÚ ako celku voči ostatným aktérom vo svetovom hospodárstve). Jednotlivými krajinami vytýčené póly rastu mali byť nositeľmi rozvoja v jednotlivých regiónoch a postupom času by sa rozvoj z týchto pôlov rastu mal šíriť do ich bezprostredného okolia (teda do zaostalejších oblastí v ich okolí). Na Slovensku tak boli od programovacieho obdobia 2007-2013 na základe Koncepcie územného rozvoja Slovenska stanovené inovačné a kohézne póly rastu (niektoré mestá a obce v ich bezprostrednom zázemí), pričom najväčšia časť podpory zo štrukturálnych fondov smeruje práve do nich.

Výrazným vonkajším rozvojovým impulzom pre oblasť okresu Poltár by mohla byť zvýšená podpora zo strany vlády formou investičných stimulov pre tie priame zahraničné investície, ktoré sa realizujú čo najbližšie k tomuto regiónu (ked' už nie priamo v ňom). Skúsenosti však ukazujú, že od roku 2002, kedy sa začalo s poskytovaním investičnej pomoci, jednotlivé slovenské vlády touto formou podporovali smerovanie priamych zahraničných investícií primárne do najrozvinutejších regiónov Slovenska (najmä do trojuholníka Bratislava – Trnava – Nitra, do Košíc a oblasti stredného Považia po Žilinu). Do oblasti Poltára smerovala len úplne minimálna časť investičnej pomoci vlády. Z prostredia investičnej pomoci teda len ľažko očakávať priaznivé rozvojové impulzy pre región v blízkej budúcnosti.

Spomínaná politika územnej podpory vo forme investičnej pomoci a množstvo ďalších faktorov (napr. faktor sídelnej hierarchie, faktor makropolohovej atraktivity, faktor veľkej dopravnej infraštruktúry, faktor historickej marginality, faktor depresnosti príľahlých prihraničných regiónov a pod.; Korec 2005) prispeli (a nadálej prispievajú) k veľmi nerovnovážnemu regionálnemu vývoju v rámci Slovenska, keď sa medzi jednotlivými jeho regiónmi vytvorili pomerne výrazné regionálne disparity. Vytvorila sa tak významná priestorová polarizácia spoločnosti s existenciou centier na strane jednej a periférií (vnútorných aj prihraničných periférnych regiónov) na strane druhej. V takomto periférnom regióne leží aj obec Hradište.

Členstvo obce v organizáciách

Obec Hradište je členom viacerých združení, ktoré vznikli za rôznym účelom, majú rôzne ciele a prostredníctvom ktorých sa obec snaží uplatňovať a presadzovať svoje záujmy:

- „*Združenie obcí pre likvidáciu odpadu v okrese Poltár*“ – združenie obcí, ktorého cieľom je vytvoriť v regióne podmienky na efektívnu a trvalo udržateľnú realizáciu zberu odpadov;
- „*Združenie miest a obcí Slovenska*“ (ZMOS) – organizácia zastupujúca záujmy obecných samospráv na celoslovenskej úrovni;
- „*Regionálne združenie miest a obcí Novohradu*“ – záujmové združenie obcí a miest, založené za účelom poradenstva a kvalitnejšieho riešenia spoločných problémov a výziev v regióne;
- „*Regionálne vzdelávacie centrum Rimavská Sobota*“ - záujmové združenie právnických osôb, založené za účelom realizácie vzdelávacích aktivít;
- „*Miestna akčná skupina Hornohrad*“ (MAS Hornohrad) – verejno-súkromné partnerstvo rôznych organizácií (obcí, podnikov, podnikateľov, občianskych združení, neziskových organizácií, fyzických osôb a pod.), vytvorené za účelom zlepšovania kvality života v území združenia (územie obcí, ktoré sú členmi tohto združenia), posilnenia ekonomickej prostredia, zhodnotenia kultúrneho a prírodného dedičstva a podpory trvalo udržateľného rozvoja;
- „*Mikroregión Hornohrad*“ – mikroregionálne združenie obcí.

Štrukturálne fondy v programovom období 2014-2020 a v období 2021-2027

Jednou z možných cest získavania finančných prostriedkov na realizáciu investičných akcií (okrem ďalších možných zdrojov, uvedených v časti „Indikatívny finančný plán“) sú Európske štrukturálne a investičné fondy. Napriek tomu, že tieto európske štrukturálne a investičné fondy sú z aspektu regionálneho rozvoja definované ako „doplňkové“ zdroje financovania, v súčasnom modeli regionálnej politiky a nastavenia financovania samospráv sú práve tieto prostriedky z EŠIF hlavným zdrojom

financí, bez ktorého by len ľažko boli samosprávy schopné financovať svoje rozvojové investičné projekty. V programovom období EÚ 2014 – 2020 čerpá Slovensko európske štrukturálne a investičné fondy v rámci Cieľa Investovanie do rastu a zamestnanosti a v rámci Cieľa Európska územná spolupráca. Nakoľko v čerpaní eurofondov platí pravidlo n+3, finančné prostriedky z programového obdobia 2014 – 2020 je možné čerpať do konca roku 2023.

V rámci Cieľa Investovanie do rastu a zamestnanosti sa čerpajú finančie prostredníctvom nasledujúcich operačných programov:

- Integrovaný regionálny operačný program (OP IROP),
- OP Ľudské zdroje (OP LZ),
- OP Integrovaná infraštruktúra (OP II),
- OP Výskum a inovácie (OP Val),
- OP Kvalita životného prostredia (OP KŽP),
- OP Efektívna verejná správa (OP EVS),
- Technická pomoc,
- Program rozvoja vidieka,
- Rybné hospodárstvo.

V rámci Cieľa Európska územná spolupráca čerpá Slovensko finančie prostredníctvom nasledujúcich operačných programov:

Programy cezhraničnej spolupráce

- SK – CZ 2014 – 2020,
- SK – AT 2014 – 2020,
- PL – SK 2014 – 2020,
- SK – HU 2014 – 2020,
- ENI HU – SK – RO – UA 2014 – 2020.

Programy nadnárodnej spolupráce

- Stredná Európa,
- ETC Dunaj.

Programy medziregionálnej spolupráce

- INTERREG,
- ESPON,
- INTERACT,
- URBACT.

V čase vzniku tohto PHSR (jar/leto 2021) ešte nie je schválená Partnerská dohoda medzi Slovenskom a EÚ na nastávajúce programové obdobie 2021 -2027, a teda ani Operačný program Slovensko. Nie je ešte známe aké konkrétné ciele a priority budú prostredníctvom EŠIF podporované (tieto skutočnosti sú aktuálne predmetom negociačí medzi SR a EÚ). Z tohto dôvodu nie je možné analyzovať možné zdroje podpory v rámci EŠIF v budúcom programovom období, ktoré by obec Hradište mohla využiť.

STEEP analýza

Pri stretávaní sa s rôznymi problémami a výzvami je potrebné si uvedomiť, že ich riešenie môže byť v budúcnosti ovplyvnené rôznymi vonkajšími faktormi, ktoré obec nedokáže ovplyvniť. Úlohou STEEP analýzy (analýzy externého prostredia) je napomáhať tvorcom rozhodnutí predvídať budúci možný vývoj a na tieto zmeny sa pripraviť.

Formulár 1 (A8): STEEP analýza

Sociálne	Technologické	Ekonomické	Ekologické	Politické	Hodnoty
Starnutie obyvateľstva, emigrácia mladých ľudí do miest	Úroveň technológie poskytovateľa	Nové trhy a nové príležitosti (napr. cestovný ruch)	Vplyv rôznych subjektov na ŽP	Politika vlády v hospodárskej, sociálnej a environmentálnej oblasti	Zmena postojov k lokálnemu rozvoju
Zmeny postojov a správania – aktívny tretí sektor	Dostupná technológia a využívaná technológia	Klesajúce trhy v niektorých poskytovaných službách	Možnosti obnovy a tvorby ŽP	Štrukturálna politika Európskej únie	Zmena životného štýlu
Zmeny správania obyvateľov	Technológia využívaná obyvateľmi, podnikateľmi	Dostupnosť finančných zdrojov	Politika ŽP	Legislatívne zmeny	Tímová spolupráca
Móda	Kontakt s obyvateľmi prostredníctvom technológie	Daňová politika	Podpora tvorby a ochrany ŽP	Zmena vlády ako výsledok volieb	Osobné hodnoty

Zdroj: MDVRR 2015, vlastné spracovanie

A.III Zhodnotenie súčasného stavu územia

Zhodnotenie súčasného stavu územia je spracované formou SWOT analýzy. Tá bola vypracovaná na základe auditu rozvojových zdrojov obce.

SWOT analýza

Formulár 2 (A10): SWOT analýza

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • pozitívny vývoj migračného pohybu obyvateľstva • výborná úroveň miestnych komunikácií (kvalita ciest) • pomerne bohatý kultúrno-spoločenský život (vzhľadom na veľkosť obce) • dostupné priestory pre vykonávanie voľnočasových aktivít miestneho obyvateľstva • vhodné podmienky pre výkon agroturistiky a poľovníctva • intenzívne využívanie poľnohospodárskej pôdy 	<ul style="list-style-type: none"> • mierny pokles počtu obyvateľov • negatívny vývoj prirodzeného pohybu obyvateľstva • veľmi nepriaznivá veková štruktúra obyvateľov • rýchle starnutie obyvateľstva • vysoká miera nezamestnanosti • veľmi nepriaznivá štruktúra UoZ podľa vzdelania, doby evidencie a klasifikácie zamestnaní • nevybudovaná základná technická infraštruktúra (vodovod, kanalizácia, ČOV) • absencia dostupnosti školskej infraštruktúry a základnej zdravotnej starostlivosti priamo v obci • slabšia dostupnosť služieb v obci • slabá ponuka atraktívít CR v obci • veľmi nevhodná poloha obce vzhľadom na nadradenú dopravnú infraštruktúru (diaľnica, železnica) • slabá makropolohová atraktivita územia • málo rozvinutá miestna hospodárska základňa • nevhodná poloha obce pomerne ďaleko od centier zamestnanosti (urbánnych centier) • nezrealizovaný projekt pozemkových úprav
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> • výstavba základnej technickej infraštruktúry (vodovod, kanalizácia, ČOV) • podpora miestnych podnikateľských subjektov • realizácia projektu pozemkových úprav • využitie európskych štrukturálnych a investičných fondov na realizáciu rozvojových aktivít • možnosti podpory nezamestnaných občanov v rámci AOTP (menšie obecné služby, regionálna zamestnanosť...) 	<ul style="list-style-type: none"> • nedostatočné využitie možných zdrojov z EÚ • vysoká administratívna náročnosť pre získanie financií z EŠIF • neustále zvyšovanie administratívnej záťaže výkonu miestnej samosprávy bez kompenzácie z hľadiska paralelného zvyšovania zdrojov (finančných, personálnych)

Zdroj: vlastné spracovanie

Kľúčové faktory a disparity územia

Vyhodnotením silných stránok a príležitostí zo SWOT analýzy boli identifikované hlavné faktory rozvoja obce. Podobne, na základe vyhodnotenia slabých stránok a ohrození boli identifikované hlavné disparity obce.

Hlavné faktory rozvoja:

- podpora cezhraničných kontaktov a ochota participovať na cezhraničnej spolupráci
- využitie zdrojov z EŠIF na realizáciu investičných a neinvestičných projektov, aktivita obce pri realizácii rozvojových projektov
- rozvoj poľnohospodárskej výroby
- rozvoj agroturistiky
- aktivita obce na poli zapájania sa do regionálnych kooperačných štruktúr

Hlavné disparity rozvoja:

- emigrácia obyvateľstva – z obce emigruje predovšetkým mladé obyvateľstvo, a to z dôvodu absencie ponuky pracovných miest, slabej ponuky trávenia voľného času a nedostatku možností bývania
- nízky potenciál pre prilákanie investícií do priemyselnej výroby – z dôvodu málo výhodnej polohy vo vzťahu k ekonomickým centrám a nadradenej dopravnej infraštrukture má obec veľmi nízky lokalizačný potenciál pre prilákanie investícií do priemyselnej výroby
- slabšia ponuka pracovných príležitostí priamo v obci (v porovnaní s väčšími mestami) – obec nedokáže vygenerovať dostatočný počet pracovných príležitostí pre všetko svoje obyvateľstvo
- nezamestnanosť obyvateľstva – obyvateľstvo, ktoré si nevie nájsť prácu a neemigruje, upadá kvôli absencii dostatočného príjmu na živobytie do sociálnych problémov
- nízka úroveň miezd – úroveň miezd v regióne spolu s časovou a finančnou náročnosťou dochádzky do zamestnania pôsobí ako demotivačný faktor a generuje podmienky pre emigráciu obyvateľstva
- veľká rozdrobenosť pozemkov a komplikovaná štruktúra vlastníckych vzťahov v katastrálnom území obce – výrazne limitujúci faktor potenciálnych rozvojových aktivít z dôvodu veľkej náročnosti z hľadiska vysporiadania vlastníckych vzťahov (napr. pre technickú infraštruktúru, budovanie chodníkov a pod.).

B-Strategická časť

Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja

Rozvoj rôznych regiónov, od lokálnej po makroregionálnu úroveň, je nutné chápať, realizovať, uvažovať a posudzovať v čo možno najširších súvislostiach a väzbách, nie izolované. Z tohto dôvodu je preto pre stanovenie rozvojovej stratégie obce nevyhnutné rešpektovať aj rôzne „nadradené“ stratégie, ktoré boli prijaté či už na nadnárodnej úrovni, na úrovni štátu alebo VÚC.

Na medzinárodnej úrovni je Slovenská republika viazaná najmä **Agendou 2030**. Ide o súhrn globálnych záväzkov, ktorými medzinárodné spoločenstvo reaguje na najzávažnejšie výzvy súčasnosti. Zmena klímy, chudoba, zvyšujúce sa ekonomicke a sociálne nerovnosti alebo neudržateľnosť prevládajúcich vzorcov výroby a spotreby sú komplexné a navzájom previazané problémy. Izolované zásahy a opatrenia preto strácajú účinnosť pri ich riešení. Agenda 2030 bola prijatá členskými štátmi Organizácie Spojených národov v roku 2015 a vyzýva štáty k spoločnému koordinovanému postupu pri riešení globálnych výziev. Táto Agenda 2030 bola prijatá najmä za účelom zabezpečenia udržateľného rozvoja vo svete. Obsahuje spolu 17 cieľov, ktorých plnenie je v záujme udržateľného rozvoja potrebné napínať.

Implementácia Agendy 2030 je na Slovensku inštitucionálne rozdelená medzi Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR a Ministerstvo zahraničných vecí SR. V konzultácii s odbornou verejnosťou bola Agenda 2030 na Slovensku premietnutá do užšieho súboru šiestich prioritných oblastí, ktoré zohľadňujú špecifiká Slovenska a ktoré budú základom ďalšej strategickej a koncepčnej práce. Sú nimi:

- *Vzdelanie pre dôstojný život,*
- *Smerovanie k znalostnej a environmentálne udržateľnej ekonomike pri demografických zmenách a meniacom sa globálnom prostredí,*
- *Znižovanie chudoby a sociálna inkluzia,*
- *Udržateľné sídla, regióny a krajina v kontexte zmeny klímy,*
- *Právny štát, demokracia a bezpečnosť,*
- *Dobré zdravie.*

Vyššie uvedené prioritné oblasti sa premietajú aj do opatrení regionálnej politiky, podporujúcich rozvoj jednotlivých regiónov Slovenska.

Strategická časť Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Hradište na roky 2021-2030 nadväzuje na analytickú časť, ktorá predstavuje komplexnú analýzu územia. Táto časť PHSR obsahuje strategiu rozvoja obce s ohľadom na jej vnútorné špecifiká a danosti. Jej súčasťou je strategická vízia, formulácia a návrh stratégie rozvoja, ako aj formulácia cieľov v hospodárskej, sociálnej a environmentálnej oblasti.

Strategická vízia a strategický cieľ obce

Vízia je želanou predstavou obyvateľov o budúcnosti, o tom, ako by mala obec vyzeráť. Je teda nástrojom na motiváciu, opisom ideálneho stavu, ktorý by sme chceli v budúcnosti dosiahnuť. Stanovuje rámec pre definovanie strategických cieľov a priorít na strednodobý časový horizont. Analýzou súčasného stavu obce, analýzou doteraz realizovaných a plánovaných projektov, na základe analýzy hlavných faktorov rozvoja a na základe funkcií, ktoré plní samospráva obce bola sformulovaná nasledovná **strategická vízia** obce Hradište:

Obec Hradište je miestom s atraktívnym prostredím pre život. Všestranným rozvojom a využívaním svojho vnútorného potenciálu zabezpečuje zvyšovanie kvality života všetkých svojich obyvateľov, ktorým poskytuje kvalitné služby.

Na dosiahnutie uvedenej strategickej vízie bude potrebné naplniť strategický cieľ rozvoja obce Hradište na roky 2021-2030. **Strategickým cieľom** rozvoja obce je

„zvýšiť kvalitu života obyvateľov obce aktívnym prístupom k podpore hospodárskej a sociálnej oblasti pri súčasnom zveľaďovaní životného prostredia obce“.

Stratégia rozvoja

Cieľom strategickej časti programu je navrhnuť priority a opatrenia, ktoré budú viesť k naplneniu stanovenej vízie. Ide o návrh takých priorit a opatrení, ktorých riešenie je buď priamo v kompetencii obce alebo tiež takých, ktoré súce nie sú priamo v jej kompetencii, avšak obec ich dokáže svojou činnosťou a svojimi schopnosťami ovplyvniť žiaducim smerom.

Definovanie stratégie rozvoja obce vychádza najmä z detailného poznania jej vnútorného prostredia a z poznania potrieb obyvateľstva, pričom priamo nadvázuje na výsledky analýz. Stratégia vychádza zo základného predpokladu, že príslušné orgány verejnej správy od národnej po regionálnu úroveň budú zabezpečovať koordinovaný prístup v záujme dosiahnutia realizácie plánovaných zmien a že bude existovať dobrá informovanosť kľúčových aktérov regionálneho rozvoja.

Stratégia rozvoja obce je spracovaná v súlade s **Víziou a stratégiou rozvoja Slovenska do roku 2030**, ktorá plní úlohu Národnej stratégie regionálneho rozvoja Slovenskej republiky v zmysle zákona o podpore regionálneho rozvoja. Vízia a stratégia rozvoja Slovenska do roku 2030 definuje (okrem iného) priority, ciele a nástroje podpory regionálneho rozvoja podľa typov regiónov, miest a obcí. Je v súlade s politikou súdržnosti Európskej únie v období 2021-2027, v rámci ktorej **Európska komisia zadefinovala 5 hlavných politických cieľov politiky súdržnosti**:

1. *Inteligentnejšia Európa* – inovatívna a inteligentná transformácia hospodárstva
2. *Ekologickejšia, nízkouhlíková Európa*
3. *Prepojenejšia Európa* – mobilita a regionálna pripojiteľnosť IKT
4. *Sociálnejšia Európa* – vykonávanie Európskeho piliera sociálnych práv
5. *Európa bližšie k občanom* – udržateľný a integrovaný rozvoj mestských, vidieckych a pobrežných oblastí prostredníctvom miestnych iniciatív.

V novom programovom období pravdepodobne nastanú v oblasti strategického plánovania a riadenia a implementácie eurofondov viaceré zásadné zmeny (v čase spracovania tohto PHSR však ešte žiadne definitívne rozhodnutia prijaté neboli, všetky plánované zmeny boli ešte len v štádiu rokovania). Dopolňať sa programy rozvoja obcí vypracúvali na úrovni VÚC a na úrovni obcí a miest (pričom obce mali možnosť vypracovať si spoločný program rozvoja obcí). Po novom sa do strategického plánovania pridáva ďalší „medzistupeň“. Tento nový medzistupeň predstavujú tzv. **Strategicko-plánovacie regióny (SPR)**, ktorých hranice zadefinuje príslušný VÚC a schváli ustanovená Rada partnerstva kraja. Pre každý SPR sa následne vypracúva špecifická stratégia, spracovaná vo forme **integrovanej územnej stratégie (IUS)** a obsahujúca špecifické ciele a operácie, vzťahujúce sa len na to-ktoré SPR. Cieľom je zabezpečiť adresnejšie operácie a podporu regiónom na medzistupni medzi regionálnou samosprávou (VÚC) a miestnou samosprávou (obce). Integrovaná územná stratégia pre SPR môže byť vypracovaná v podstate 3 rôznymi spôsobmi:

1. ako svoje vlastné PHSR (v zmysle zákona o regionálnom rozvoji by de facto išlo o spoločný Program rozvoja obcí);
2. druhou možnosťou je, že SPR bude mať svoju špecifickú stratégiu vypracovanú ako integrovanú územnú stratégiu (ako samostatný dokument, avšak nie vo forme PHSR – nie ako spoločný Program rozvoja obcí);
3. integrovaná územná stratégia pre SPR bude samostatnou súčasťou Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja vyššieho územného celku.

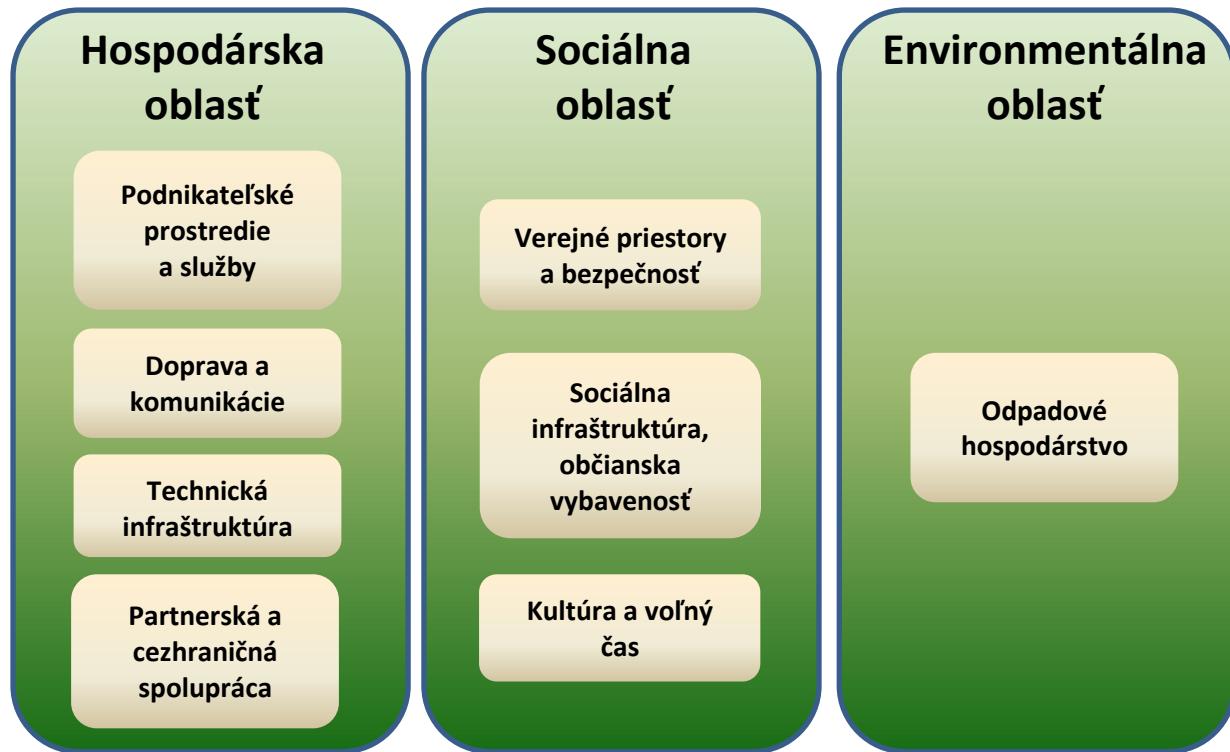
Tretí stupeň strategického plánovania budú stále tvoriť obce a mestá – tým je, samozrejme, ponechaná možnosť vypracovať si svoje vlastné PHSR (ak nevyužijú možnosť vypracovať si svoj PHSR ako súčasť spoločného programu rozvoja obcí). **Obec Hradište** leží v Banskobystrickom samosprávnom kraji a v programovom období 2021-2027 je **súčasťou** strategicko-plánovacieho regiónu **SPR Lučenec-Poltár-Veľký Krtíš**.

Zmena nastáva v rámci územného rozvoja. Každý samosprávny kraj na Slovensku si v rámci svojho PHSR definuje tzv. **Integrované projektové balíčky**. Tie pozostávajú z kľúčových projektov (ktorých realizácia je pre implementáciu daného projektového balíka klúčová, nosná; bez nej by realizácia celého integrovaného balíka nemala zmysel a investície by neprinesli synergický efekt) a komplementárnych projektových balíkov (ktoré obsahujú indikatívne tematické projektové balíčky). Celý integrovaný projektový balík môže byť financovaný z rôznych zdrojov (napr. EŠIF, Plán obnovy, Fond pre spravodlivú transformáciu, tzv. Nórskie fondy, úverové zdroje, vlastné zdroje, dotácie štátu a pod.). Tá časť integrovaného projektového balíka, ktorá bude financovaná len z EŠIF, sa nazýva **Integrovaná územná investícia (IUI, angl. skratka ITI)**.

Integrovaný územný rozvoj v rámci územného programu by už nemal byť realizovaný výlučne formou dopytovo-orientovaných projektov (ako tomu bolo doposiaľ). V čase spracovania tohto PHSR (jar 2021) zatiaľ situácia ohľadom nastavovania implementácie EŠIF v SR celkom vyjasnená nie je. Časť IUI bude pravdepodobne schvaľovaná Radou partnerstva daného VÚC (bez potreby vyhlásovania dopytovo-orientovaných výziev; výhodou tohto spôsobu schvaľovania bude, že najprv Rada partnerstva VÚC schváli konkrétny projektový zámer na realizáciu, takže žiadateľ bude mať istotu, že jeho projektový zámer určite získa finančie na realizáciu; potom dostane úspešný žiadateľ čas na dopracovanie a dodanie všetkej potrebnej dokumentácie, ako napr. samotná projektová dokumentácia, územné rozhodnutie, stavebné povolenie a pod.; tento prístup môže teda potenciálne ušetriť žiadateľom množstvo financií, úsilia a času – keďže tí nebudú povinní mať pripravenú celú dokumentáciu už v čase podania žiadosti o NFP, ale až po jej schválení) a časť IUI sa bude stále implementovať formou dopytovo-orientovaných výziev, vyhlásovaných štátnymi orgánmi (rovnakým spôsobom ako tomu bolo doteraz).

Pre naplnenie strategickej výzie (pozri predchádzajúcu kapitolu) si teda obec Hradište stanovila tri hlavné rozvojové oblasti a v rámci nich nasledovné priority:

- A.) **Hospodárska oblasť** – táto prioritná oblasť pozostáva zo 4 priorit: podnikateľské prostredie a služby (podpora malého a stredného podnikania, podpora miestnej hospodárskej základne, zavádzanie inovácií, rozvoj poľnohospodárstva, rozvoj digitalizácie), doprava a komunikácie (výstavba chodníkov a rigolov), technická infraštruktúra (zabezpečenie technickej vybavenosti obce – vodovod, kanalizácia, ČOV, plyn, rozhlas) a partnerská spolupráca (spolupráca s partnerskými obcami).
- B.) **Sociálna oblasť** – prioritná oblasť pozostávajúca z 3 rozvojových priorit: verejné priestory a bezpečnosť (prevencia kriminality), sociálna infraštruktúra, občianska vybavenosť (skvalitnenie občianskej vybavenosti, podpora sociálnych služieb a komunitného rozvoja) a kultúra a voľný čas (podpora kultúrnych a športových podujatí a telies).
- C.) **Environmentálna oblasť** – tretia prioritná oblasť pozostáva z 1 rozvojovej priority: odpadové hospodárstvo (realizácia opatrení na podporu triedeného zberu a zvyšovanie úrovne vytriedenia komunálnych odpadov).

Prostredníctvom týchto troch prioritných oblastí a definovaných priorít, ktoré sú v programovej časti dokumentu rozpracované do jednotlivých opatrení, projektov a aktivít, bude obec napĺňať definovanú strategickú víziu rozvoja. Splnením jednotlivých cieľov a stanovených opatrení bude zabezpečovať zvyšovanie kvality života svojich obyvateľov.

Formulár 3 (S1): Hierarchia rozvojových cieľov

Vízia <i>„Obec Hradište je miestom s atraktívnym prostredím pre život. Všeobecným rozvojom a využívaním svojho vnútorného potenciálu zabezpečuje zvyšovanie kvality života všetkých svojich obyvateľov, ktorým poskytuje kvalitné služby“</i>			
Strategický cieľ <i>„zvýšiť kvalitu života obyvateľov obce aktívnym prístupom k podpore hospodárskej a sociálnej oblasti pri súčasnom zveľaďovaní životného prostredia obce“</i>			
Prioritná oblasť	Hospodárska	Sociálna	Environmentálna
Globálny cieľ	Rozvíjať vnútorný potenciál územia, založený na podpore miestneho hospodárstva a vybudovanej dopravnej a technickej infraštruktúry	Podporovať skvalitňovanie občianskej vybavenosti a zabezpečovať pre obyvateľov dôstojné podmienky spoločenského vyžitia	Zabezpečiť pre obyvateľov obce ako aj jej návštevníkov kvalitné životné prostredie
Priority	<ul style="list-style-type: none"> • podnikateľské prostredie a služby • doprava a komunikácie • technická infraštruktúra • partnerská a cezhraničná spolupráca 	<ul style="list-style-type: none"> • bývanie • verejné priestory a bezpečnosť • sociálna infraštruktúra, občianska vybavenosť • školstvo, kultúra, šport a voľný čas 	<ul style="list-style-type: none"> • odpadové hospodárstvo • ochrana pred povodňami
Opatrenia	1.1 Podpora MSP, remeselníkov, poľnohospodárov a lesníkov 1.2 Rozvoj digitalizácie 1.3 Skvalitnenie miestnej dopravnej infraštruktúry 1.4 Zlepšenie technickej vybavenosti obce 1.5 Spolupráca s partnerskými obcami	2.1 Zvyšovanie bezpečnosti obyvateľov vrátane prevencie kriminality 2.2 Zlepšenie kvality občianskej vybavenosti 2.3 Podpora sociálnych služieb a sociálnych aktivít 2.4 Skvalitnenie ponuky športového vyžitia a trávenia voľného času 2.5 Podpora spoločenského a kultúrneho života	3.1 Podpora zhodnocovania odpadov

Zdroj: MDVRR 2015, vlastné spracovanie

C-Programová časť

Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja

Programová časť PHSR nadväzuje na strategickú časť a obsahuje opatrenia a projekty na zabezpečenie realizácie programu rozvoja, vrátane ich priradenia k jednotlivým cieľom a prioritám. Táto časť obsahuje podrobnejšie rozpracovanie cieľov v hospodárskej, sociálnej a environmentálnej oblasti na úroveň opatrení a aktivít. Táto časť obsahuje:

- konkrétnie opatrenia a projekty vrátane ich priradenia k jednotlivým cieľom a prioritám,
- súbor ukazovateľov, výsledkov a dopadov vrátane východiskových a cieľových hodnôt.

Opatrenia, projekty a aktivity podľa prioritných oblastí

V strategickej časti zadefinované priority v rámci troch prioritných oblastí (hospodárskej, sociálnej, environmentálnej) obsahujú viaceré opatrenia, pričom každé opatrenie pozostáva z jedného alebo viacerých projektov/aktivít. Tie sú plne v súlade s 5 hlavnými politickými cieľmi politiky súdržnosti Európskej únie na programové obdobie 2021-2027. Realizácia projektov/aktivít v rámci zadefinovaných opatrení podporí **inteligentnú transformáciu hospodárstva**, napomôže **prechodu na ekologickejšiu nízkouhlíkovú Európu**, posilní **mobilitu a digitalizáciu**, prispeje k budovaniu **sociálnejšej Európy** a posilní **miestny rozvoj** (samozrejme, myslí sa tu realizácia projektov/aktivít na území obce – pričom tieto projekty/aktivity svojím malým dielom napomôžu realizácii systémových zmien v celoslovenskom a európskom meradle).

Všetky projekty a aktivity, ktoré samospráva plánuje v strednodobom horizonte realizovať, sú uvedené v nasledujúcim formulári. Konkrétnie činnosti, ktoré samospráva plánuje realizovať formou projektového zámeru, sú v tomto aj v ďalších formulároch uvedené ako „**Projekt**“. Činnosti, ktoré sa neplánujú realizovať formou projektového zámeru (spravidla „jednoduchšie“, menej náročné činnosti), sú uvedené ako „**Aktivita**“.

Všetky projekty a aktivity, ktoré sú v tomto PHSR zadefinované, môžu byť realizované v rámci **integrovaných projektových balíkov**, zadefinovaných v Programe hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja samosprávneho kraja a môžu byť taktiež zahrnuté medzi **integrované územné investície** (financované z EŠIF).

Formulár 4 (P1): Prehľad opatrení, projektov a aktivít podľa oblastí

Prioritná oblasť 1 – HOSPODÁRSKA	
Opatrenie	Projekt/Aktivita
1.1 Podpora MSP, remeselníkov, poľnohospodárov a lesníkov	<p>Aktivita: 1.1.1 Podpora rozvoja služieb a podnikateľských aktivít v obci</p> <ul style="list-style-type: none"> - príprava pozemkov, budov, priestorových a technických podmienok pre vznik nových služieb a rozvoj existujúcich podnikateľských aktivít - prenájom obecných pozemkov a budov - podpora subjektov lesného hospodárstva a zhodnocovania drevnej hmoty - podpora poľnohospodárskych subjektov <p>Aktivita: 1.1.2 Podpora zavádzania inovácií u miestnych zamestnávateľov</p> <ul style="list-style-type: none"> - zavádzanie nových produktov, zlepšených procesov, využívanie nových materiálov, zlepšovanie výrobných metód

1.2 Rozvoj digitalizácie	<p>Aktivita: 1.2.1 Podpora zavádzania efektívnych SMART digitálnych riešení v podnikoch a u subjektov poskytujúcich verejné služby</p> <ul style="list-style-type: none"> - realizácia podporných aktivít pri zavádzaní digitálnych riešení do spoločnosti (napr. v doprave, cestovnom ruchu, odpadovom hospodárstve, vo výrobných procesoch, pri poskytovaní elektronických služieb občanom a pod.) <p>Aktivita: 1.2.2 Zvyšovanie digitálnych zručností zamestnancov a obyvateľov obce</p> <ul style="list-style-type: none"> - realizácia vzdelávacích aktivít pre zamestnancov pracujúcich v podnikoch a verejnej správe a pre miestnych obyvateľov
1.3 Skvalitnenie miestnej dopravnej infraštruktúry	<p>Projekt: 1.3.1 Výstavba chodníka popri hlavnej ceste</p> <p>Aktivity:</p> <ul style="list-style-type: none"> - obnova zastaraného a dobudovanie nového chodníka od mosta smerom proti prúdu miestneho potoka <p>Aktivita: 1.3.2 Rekonštrukcia autobusovej zastávky v obci</p> <ul style="list-style-type: none"> - obnova priestorov vrátane mobiliáru <p>Aktivita: 1.3.3 Vybudovanie odvodňovacieho rigola pri cintoríne a údržba rigolov popri komunikáciách</p> <ul style="list-style-type: none"> - výstavba rigola na odvádzanie dažďovej vody od miestneho cintorína - vykonávanie priebežnej údržby a čistenia rigolov v intraviláne obce
1.4 Zlepšenie technickej vybavenosti obce	<p>Projekt: 1.4.1 Výstavba verejnej kanalizácie a ČOV</p> <p>Aktivity:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vybudovanie kanalizačných vetiev v obci - výstavba ČOV a napojenie vetiev na ňu <p>Projekt: 1.4.2 Vybudovanie verejného vodovodu</p> <p>Aktivity:</p> <ul style="list-style-type: none"> - výstavba vodovodných vetiev <p>Projekt: 1.4.3 Plynofikácia budovy obecného úradu</p> <p>Aktivity:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pripojenie budovy OcÚ na plyn <p>Projekt: 1.4.4 Rekonštrukcia obecného rozhlasu</p> <p>Aktivity:</p> <ul style="list-style-type: none"> - výmena zastaraných rozvodov (káblor) obecného rozhlasu za nové

1.5 Spolupráca s partnerskými obcami	<p>Aktivita: 1.5.1 Rozvoj partnerskej a cezhraničnej spolupráce</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozvoj spolupráce s partnerskými obcami/mestami
Prioritná oblasť 2 – SOCIÁLNA	
Opatrenie	Projekt/Aktivita
2.1 Zvyšovanie bezpečnosti obyvateľov vrátane prevencie kriminality	<p>Projekt: 2.1.1 Vybudovanie kamerového systému</p> <p>Aktivity:</p> <ul style="list-style-type: none"> - osadenie bezpečnostných kamier za účelom prevencie kriminality a protispoločenského správania v obci - zriadenie monitorovacej miestnosti, vrátane hardvérového a softvérového vybavenia
2.2 Zlepšenie kvality občianskej vybavenosti	<p>Projekt: 2.2.1 Zniženie energetickej náročnosti budovy kultúrneho domu, vrátane rekonštrukcie strechy</p> <p>Aktivity:</p> <ul style="list-style-type: none"> - realizácia zemnej hydroizolácie budovy - zateplenie budovy a rekonštrukcia fasády - výmena strešnej krytiny na druhej (nedokončenej) polovici budovy <p>Projekt: 2.2.2 Rekonštrukcia Domu smútka</p> <p>Aktivity:</p> <ul style="list-style-type: none"> - výmena strešnej krytiny - rekonštrukcia sociálnych zariadení - zakúpenie vodného čerpadla <p>Projekt: 2.2.3 Rekonštrukcia strechy na hasičskej zbrojnici</p> <p>Aktivity:</p> <ul style="list-style-type: none"> - výmena strešnej krytiny <p>Projekt: 2.2.4 Rekonštrukcia vnútorných priestorov budovy OcÚ, vrátane výstavby sociálnych zariadení</p> <p>Aktivity:</p> <ul style="list-style-type: none"> - úprava vnútorných priestorov (kancelárie, kuchynka) - výstavba sociálnych zariadení
2.3 Podpora sociálnych služieb a sociálnych aktivít	<p>Aktivita: 2.3.1 V spolupráci s UPSVaR zapájanie obce do projektov AOTP</p> <ul style="list-style-type: none"> - spolupráca obce s Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny pri realizácii projektov na úseku aktívnych opatrení trhu práce <p>Aktivita: 2.3.2 Zapájanie obce do národných projektov na úseku sociálnych služieb a komunitného rozvoja (napr. terénna sociálna práca, mestne občianske poriadkové služby, opatrovateľská služba a pod.)</p> <ul style="list-style-type: none"> - spolupráca obce s Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny (resp. inou relevantnou autoritou) pri realizácii projektov na úseku sociálnych a komunitných aktivít

2.4 Skvalitnenie ponuky športového využitia a trávenia voľného času	<p>Aktivita: 2.4.1 Obnova a doplnenie prvkov na detskom ihrisku</p> <ul style="list-style-type: none"> - dobudovanie exteriérových priestorov na realizáciu voľnočasových aktivít - osadenie preliezok, hojdačiek a ďalších prvkov na hranie detí <p>Aktivita: 2.4.2 Rekonštrukcia ihriska pri obecnom úrade</p> <ul style="list-style-type: none"> - úprava priestorov, prispôsobenie ihriska na možnú realizáciu viacerých športov
2.5 Podpora spoločenského a kultúrneho života	<p>Aktivita: 2.5.1 Podpora kultúrnych a športových podujatí</p> <ul style="list-style-type: none"> - podpora kultúrnych podujatí - podpora športových podujatí - podpora miestnych kultúrnych a športových telies
Prioritná oblasť 3 – ENVIRONMENTÁLNA	
Opatrenie	Projekt/Aktivita
3.1 Podpora zhodnocovania odpadov	<p>Aktivita: 3.1.1 Skvalitnenie systému zberu odpadov</p> <ul style="list-style-type: none"> - zvýšenie efektivity triedeného zberu odpadov - rozšírenie možností zberu tzv. zeleného biologicky rozložiteľného a kuchynského odpadu z domácností - rozširovanie ponuky triedeného zberu o ďalšie druhy odpadov <p>Aktivita: 3.1.2 Obstaranie nádob na triedený odpad</p> <ul style="list-style-type: none"> - obstaranie kompostérov na zhodnocovanie BRKO - obstaranie nádob na ďalšie druhy odpadov

Zdroj: MDVRR 2015, Obecný úrad, vlastné spracovanie

Súbor ukazovateľov, výsledkov a dopadov

Súčasťou programovej časti je aj stanovenie ukazovateľov pre hodnotenie PHSR. Ukazovatele výsledkov a dopadov pre PHSR obce sú spracované v nasledujúcom formulári. Rozdelené sú do troch kategórií:

- ukazovatele výstupu – práce, tovary a služby, financované počas realizácie aktivít projektu,
- ukazovatele výsledku – okamžitý efekt realizácie aktivít projektu, príp. služby poskytnuté cieľovej skupine,
- ukazovatele dopadu – dlhodobý efekt vplyvu na danú prioritnú oblasť alebo cieľovú skupinu.

Východiskové hodnoty dopadových ukazovateľov v rámci hodnotenia dopadov pre PHSR obce boli stanovené ako nulové v roku 2021, cieľové hodnoty boli stanovené pre roky 2024 a 2027.

Formulár 5 (P2): Zoznam ukazovateľov cieľov/prioritných oblastí PHSR

Typ ukazovateľa	Ukazovateľ	Informačný zdroj/odkaz	Merná jednotka	Východisková hodnota	Cieľová hodnota					
				2021	2024	2027				
Hospodárska oblasť										
Opatrenie 1.1. - Podpora MSP, remeselníkov, poľnohospodárov a lesníkov										
Výsledok	Podporení podnikatelia	OcÚ	počet / rok	0	2	2				
Dopad	Vyššia pridaná hodnota	ŠÚSR	%	0	3	6				
Opatrenie 1.2. - Rozvoj digitalizácie										
Výstup	Realizované digitálne riešenia	OcÚ, zamestnávateľia	počet	0	2	4				
Dopad	Zvýšená zamestnanosť obyvateľstva	OcÚ, ŠÚSR	%	0	3	6				
Opatrenie 1.3. - Skvalitnenie miestnej dopravnej infraštruktúry										
Výstup	Vybudovaný chodník	OcÚ	m	0	300	300				
Výstup	Zrekonštruované autobusové zastávky	OcÚ	počet	0	1	1				
Výstup	Nový rigol pri cintoríne	OcÚ	objekt	0	1	1				
Opatrenie 1.4. - Zlepšenie technickej vybavenosti obce										
Výstup	Vybudovaná kanalizačná sieť	OcÚ	m	0	0	1600				
Výstup	Vybudovaná ČOV	OcÚ	počet	0	0	1				

Výstup	Vybudovaná vodovodná sieť	OcÚ	m	0	0	1600
Výstup	Plynofikovaná budova OcÚ	OcÚ	objekt	0	1	1
Výstup	Zrekonštruované rozvody obecného rozhlasu	OcÚ	objekt	0	1	1
Opatrenie 1.5. - Spolupráca s partnerskými obcami						
Výsledok	Podporené partnerské projekty	OcÚ	počet	0	3	5
Sociálna oblasť						
Opatrenie 2.1. - Zvyšovanie bezpečnosti obyvateľov vrátane prevencie kriminality						
Výstup	Nové kamery monitorujúce verejné priestory	OcÚ	počet	0	8	8
Výsledok	Nižší počet priestupkov	OcÚ, Polícia	%	0	30	30
Opatrenie 2.2. - Zlepšenie kvality občianskej vybavenosti						
Výstup	Zrekonštr. strecha na KD	OcÚ	objekt	0	1	1
Výstup	Zateplená budova KD	OcÚ	objekt	0	1	1
Výstup	Realizovaná hydroizolácia budovy KD	OcÚ	objekt	0	1	1
Výstup	Zrekonštr. fasáda na KD	OcÚ	objekt	0	1	1
Dopad	Nižšia spotreba energií na prevádzku KD	OcÚ	%	0	20	30
Výstup	Zrekonštr. budova Domu smútku	OcÚ	objekt	0	1	1
Výstup	Obnovená strecha na hasičskej zbrojnice	OcÚ	objekt	0	1	1
Výstup	Zrekonštr. vnútorné priestory OcÚ	OcÚ	objekt	0	1	1
Opatrenie 2.3. - Podpora sociálnych služieb a sociálnych aktivít						
Výsledok	Osoby zamestnané cez projekty AOTP	OcÚ	počet	0	2	2
Výsledok	Osoby zamestnané cez národné projekty	OcÚ	počet	0	2	2
Opatrenie 2.4. - Skvalitnenie ponuky športového využitia a trávenia voľného času						
Výstup	Doplňené prvky na detskom ihrisku	OcÚ	objekt	0	1	1
Výstup	Zrekonštr. ihrisko	OcÚ	objekt	0	1	1
Dopad	Obyvatelia realizujúci športové aktivity	OcÚ	počet/deň	0	5	10
Opatrenie 2.5. - Podpora spoločenského a kultúrneho života						
Výsledok	Zrealizované kultúrne a športové podujatia	OcÚ	počet/rok	0	4	4
Výsledok	Podporené subjekty	OcÚ	počet/rok	0	1	1
Environmentálna oblasť						
Opatrenie 3.1. - Podpora zhodnocovania odpadov						
Výsledok	Skvalitnený systém zberu odpadov	OcÚ	súbor aktivít	0	1	1

Výstup	Obstarané nádoby na triedený odpad	OcÚ	súbor aktivít	0	1	1
--------	------------------------------------	-----	---------------	---	---	---

Zdroj: MDVRR 2015, Obecný úrad, vlastné spracovanie

D-Realizačná časť

Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja

Realizačná časť je zameraná na popis postupov inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia realizácie programu rozvoja obce, systém monitorovania a hodnotenia plnenia programu rozvoja obce na základe stanovenia merateľných ukazovateľov a vecný a časový harmonogram realizácie programu rozvoja obce formou akčných plánov. Realizačná časť obsahuje:

- akčný plán,
- popis úloh jednotlivých partnerov pri realizácii PHSR,
- popis postupov inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia,
- stručný popis komunikačnej stratégie PHSR k jednotlivým cieľovým skupinám,
- popis systému monitorovania a hodnotenia plnenia PHSR.

Akčný plán obce

Akčný plán predstavuje konkrétny harmonogram činností/projektov/aktivít súvisiacich s rozvojom obce v nadväznosti na prioritné oblasti sociálno-ekonomickejho rozvoja. Tento plán vychádza zo strategie, je jej logickou súčasťou a realizuje sa prostredníctvom konkrétnych projektov a aktivít. Obsahuje predpokladané termíny plnenia jednotlivých úloh a zoznam inštitúcií zodpovedných za ich plnenie.

Formulár 6 (R1): Akčný plán

Opatrenie, projekt/aktivita	Termín	Zodpovedný	Financovanie (tis. eur)
HOSPODÁRSKA OBLASŤ			
1.1 Podpora MSP, remeselníkov, poľnohospodárov a lesníkov			
Aktivita: 1.1.1 Podpora rozvoja služieb a podnikateľských aktivít v obci	od 2021 priebežne	obec	3,00
Aktivita: 1.1.2 Podpora zavádzania inovácií u miestnych zamestnávateľov	od 2021 priebežne	obec, firmy	2,00
1.2 Rozvoj digitalizácie			
Aktivita: 1.2.1 Podpora zavádzania efektívnych SMART digitálnych riešení v podnikoch a u subjektov poskytujúcich verejné služby	od 2021 priebežne	obec, firmy	4,00
Aktivita: 1.2.2 Zvyšovanie digitálnych zručností zamestnancov a obyvateľov obce	od 2021 priebežne	obec	2,00
1.3 Skvalitnenie miestnej dopravnej infraštruktúry			
Projekt: 1.3.1 Výstavba chodníka popri hlavnej ceste	2022-2023	obec	20,00
Aktivita: 1.3.2 Rekonštrukcia autobusovej zastávky v obci	2021-2022	obec	11,00
Aktivita: 1.3.3 Vybudovanie odvodňovacieho rigola pri cintoríne a údržba rigolov popri komunikáciách	2021-2022	obec	10,00
1.4 Zlepšenie technickej vybavenosti obce			
Projekt: 1.4.1 Výstavba verejnej kanalizácie a ČOV	2025-2027	obec	1 300,00
Projekt: 1.4.2 Vybudovanie verejného vodovodu	2025-2027	obec	450,00
Projekt: 1.4.3 Plynifikácia budovy obecného úradu	2021-2022	obec	5,00
Projekt: 1.4.4 Rekonštrukcia obecného rozhlasu	2021-2022	obec	3,00
1.5 Spolupráca s partnerskými obcami			

Aktivita: 1.5.1 Rozvoj partnerskej a cezhraničnej spolupráce	od 2021 riebežne	obec	4,00
SOCIÁLNA OBLAST			
2.1 Zvyšovanie bezpečnosti obyvateľov vrátane prevencie kriminality			
Projekt: 2.1.1 Vybudovanie kamerového systému	2024	obec	12,00
2.2 Zlepšenie kvality občianskej vybavenosti			
Projekt: 2.2.1 Zniženie energetickej náročnosti budovy kultúrneho domu, vrátane rekonštrukcie strechy	2023	obec	80,00
Projekt: 2.2.2 Rekonštrukcia Domu smútku	2023-2024	obec	10,00
Projekt: 2.2.3 Rekonštrukcia strechy na hasičskej zbrojnici	2022	obec	3,00
Projekt: 2.2.4 Rekonštrukcia vnútorných priestorov budovy OcÚ, vrátane výstavby sociálnych zariadení	2023	obec	70,00
2.3 Podpora sociálnych služieb a sociálnych aktivít			
Aktivita: 2.3.1 V spolupráci s UPSVaR zapájanie obce do projektov AOTP	od 2021 riebežne	obec, UPSVaR	3,00
Aktivita: 2.3.2 Zapájanie obce do národných projektov na úseku sociálnych služieb a komunitného rozvoja (napr. terénna sociálna práca, mestne občianske poriadkové služby, opatrovateľská služba a pod.)	od 2021 riebežne	obec, UPSVaR	3,00
2.4 Skvalitnenie ponuky športového využitia a trávenia voľného času			
Aktivita: 2.4.1 Obnova a doplnenie prvkov na detskom ihrisku	2022-2026	obec	5,00
Aktivita: 2.4.2 Rekonštrukcia ihriska pri obecnom úrade	2024	obec	15,00
2.5 Podpora spoločenského a kultúrneho života			
Aktivita: 2.5.1 Podpora kultúrnych a športových podujatí a telies	od 2021 riebežne	obec	20,00
ENVIRONMENTÁLNA OBLAST			
3.1 Podpora triedenia a zhodnocovania odpadov			
Aktivita: 3.1.1 Skvalitnenie systému zberu odpadov	2022	obec	3,00
Aktivita: 3.1.2 Obstaranie nádob na triedený odpad	2023	obec	5,00

Zdroj: Weisová, Bernátová 2012, vlastné spracovanie

Administratívne, organizačné a inštitucionálne zabezpečenie PHSR

Vypracovaním a schválením tohto programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja plní obec jeden zo základných princípov regionálnej politiky, ktorým je princíp programovania. Implementácia navrhovaných projektov a aktivít si bude vyžadovať konkrétnych ľudí, ktorí budú tieto projekty/aktivity uskutočňovať od začiatku do konca a ktorí za nich budú aj zodpovední. Vzhľadom na poddimenzovanosť samosprávy z aspektu ľudských zdrojov sa predpokladá, že niektoré projekty/aktivity bude potrebné realizovať v spolupráci s externými poradcami, odborníkmi, príp. špecializovanými firmami.

V systéme riadenia a implementácie PHSR je **Riadiacim orgánom** na úrovni obce obecný úrad prostredníctvom starostu obce. Ten zodpovedá za systém riadenia PHSR, ako aj za systém čerpania získaných dotácií, použitia úverových zdrojov a v prípade získania pomoci zo štrukturálnych fondov aj za čerpanie tejto pomoci. Obecné zastupiteľstvo plní úlohu **Monitorovacieho výboru**. **Orgánom auditu** je hlavný kontrolór a príslušná komisia OcZ, ak je zriadená. Funkciu **Platobného orgánu** vykonáva ekonomicke oddelenie OcÚ a príslušné oddelenia OcÚ plnia funkciu **Sprostredkovateľského orgánu**. PHSR ako aj všetky jeho zmeny a doplnky schvaľuje obecné zastupiteľstvo (Inštitút priestorového plánovania, 2016).

Administratívne zabezpečenie realizácie tohto programu je teda nevyhnutnou podmienkou jeho plnenia. Realizácia si však bude vyžadovať pravidelnú systematickú prácu. Z tohto dôvodu sa odporúča zriadiť pri obecnom zastupiteľstve komisiu strategického rozvoja. Táto komisia by vystupovala ako poradný orgán, ktorého úlohou by bolo vypracovať a posúdiť Správu o realizácii PHSR, stav finančného čerpania prostriedkov, podieľať sa na určovaní priorít realizácie PHSR a zúčastňovať sa dôležitých stretnutí, týkajúcich sa rozvoja obce. V prípade potreby by táto komisia mala za úlohu prehodnotiť plán na ďalšie obdobie, eventuálne doplniť úlohy a opatrenia, ktoré neboli uvedené v tomto programe a pod.

Samospráva tak bude raz ročne získavať a spracovávať pripomienky poslancov, zamestnancov OcÚ, partnerov a verejnosti. Spracovanie pripomienok bude trvať do stanoveného termínu (napr. do septembra príslušného roku), kedy bude zastupiteľstvu predložené hodnotenie PHSR za predchádzajúci rok a aj jeho prípadná aktualizácia. Obecné zastupiteľstvo vo vzťahu k realizácii PHSR berie na vedomie návrh strategickej časti dokumentu, schvaľuje celý dokument PHSR a každoročne schvaľuje vyhodnotenie jeho plnenia. Úlohou obecného zastupiteľstva je taktiež schvaľovanie spolufinancovania pripravovaných projektov. Obecné zastupiteľstvo teda každoročne schvaľuje hodnotiace a monitorovacie správy a rozhoduje o prípadných zmenách a aktualizácii programu.

Stručný popis komunikačnej stratégie

Súčasťou každého z pripravovaných a realizovaných projektov PHSR budú, či už z dôvodu povinného informovania a publicity (najmä pri projektoch financovaných z EŠIF) alebo v rámci komunikácie medzi obcou a cieľovými skupinami pri príprave a realizácii projektov, rôzne formy komunikácie. V prípade realizácie projektov z EŠIF budú v záujme informovania verejnosti osadené informačné tabule, príp. budú organizované úvodné a záverečné konferencie, semináre, workshopy, rôzne informačné stretnutia a pod.

V podmienkach obce prebieha komunikácia predovšetkým osobným stykom verejnosti a záujmových skupín s jej volenými orgánmi a zamestnancami. Významným komunikačným kanálom najmä pre mladšie a stredné vekové kategórie obyvateľstva je webová stránka obce. Staršie vekové kategórie uprednostňujú najmä obecný rozhlas, úradnú tabuľu a osobné podanie. Ďalším nástrojom komunikácie budú pozvánky na priamu účasť verejnosti na zasadnutiach obecného zastupiteľstva. Prostredníctvom uvedených komunikačných kanálov bude až do ukončenia platnosti PHSR prebiehať neustála komunikácia s obyvateľmi týkajúca sa realizácie tohto Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce.

Systém monitorovania a hodnotenia

Cieľom systému monitorovania a hodnotenia je získavanie informácií o reálnom plnení PHSR a o jeho prípadnom negatívnom vývoji. Dôsledkom dobrého nastavenia systému monitorovania a hodnotenia bude prípadná zmena spôsobu realizácie, podľa potreby aj definovanie a prijatie nových opatrení. Ako už bolo spomenuté vyššie, samospráva bude raz ročne (do začiatku prípravy rozpočtu na ďalší rok) získavať a spracovať pripomienky poslancov, zamestnancov OcÚ, zainteresovaných partnerov a verejnosti. Spracovanie pripomienok bude trvať do stanoveného termínu, kedy bude zastupiteľstvu predložené hodnotenie PHSR za predchádzajúci rok a jeho prípadná aktualizácia.

Monitorovanie Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja sa teda bude vykonávať priebežne počas celého trvania PHSR až do ukončenia jeho platnosti. Tento proces bude vychádzať z údajov uvedených vo Formulári P2 – ukazovatele výstupu, výsledku a dopadu projektu. Výstupom monitorovania PHSR bude monitorovacia správa za príslušný rok schválená obecným zastupiteľstvom, ktorej súčasťou môže byť aj prípadná monitorovacia správa schválená riadiacim orgánom v rámci implementácie projektov z ESIF. Za prípravu monitorovacej správy konkrétneho projektu bude zodpovedať jeho garant podľa povahy projektu. Za prípravu monitorovacej správy PHSR bude zodpovedať samospráva obce – či už prostredníctvom starostu obce, hlavného kontrolóra, poslancov, zriadennej komisie strategického rozvoja, zamestnancov obecného úradu, príp. inej poverenej osoby.

Formulár 7 (R5): Plán hodnotenia a monitorovania

Plán priebežných hodnotení PHSR počas jeho platnosti 2021 - 2030		
Typ hodnotenia	Vykonať prvýkrát	Dôvod vykonania/ periodicita
Strategické hodnotenie	najskôr v roku 2023	podľa rozhodnutia obce a vznikutej spoločenskej potreby
Operatívne hodnotenie	v prípade potreby	kontrola súladu programu s reálnou situáciou
Tematické hodnotenie časti PHSR	2024	téma hodnotenia identifikovaná ako riziková časť vo výročnej monitorovacej správe za predchádzajúci kalendárny rok
Ad hoc mimoriadne hodnotenie	v prípade potreby	pri značnom odklone od stanovených cieľov; pri návrhu na revíziu PHSR
Ad hoc hodnotenie celého PHSR alebo jeho časti	2021-2030	na základe rozhodnutia starostu, kontrolného orgánu, podnetu poslancov, správy auditu a pod.

Zdroj: MDVRR 2015, vlastné spracovanie

E-Finančná časť

Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja

Finančná časť obsahuje finančné zabezpečenie jednotlivých opatrení a aktivít, inštitucionálnu a organizačnú stránku realizácie programu rozvoja obce. Táto časť obsahuje:

- indikatívny finančný plán na celú realizáciu PHSR,
- model viaczdrojového financovania jednotlivých opatrení, aktivít (projektov) za účasti sociálno-ekonomickej partnerstva v území,
- hodnotiacu tabuľku pre výber projektov.

Indikatívny finančný plán

Výška potrebných finančných prostriedkov je v tomto PHSR uvedená pri jednotlivých projektoch a opatreniach. Uvedené sumy sú stanovené odhadom, keďže bez spracovania projektovej dokumentácie nie je možné ex-ante určiť predpokladanú sumu, potrebnú na realizáciu projektu. Navyše, táto suma sa ešte mení po realizácii verejného obstarávania. Pri rozhodovaní o financovaní jednotlivých projektov sa bude prihliadať na ich dôležitosť a na ich prínos pre rozvoj obce. Niektoré projekty/aktivity sa budú môcť realizovať v rámci bežnej prevádzky samosprávy, iné si však budú vyžadovať náročnejšie zdroje z hľadiska finančného aj personálneho zabezpečenia.

Potenciálne zdroje, ktoré sa samospráva môže snažiť získať na realizáciu opatrení a aktivít uvedených v tomto PHSR, sú najmä:

- bankové úvery,
- štátne dotácie z účelových fondov (napr. Environmentálny fond, ŠFRB),
- financovanie z národných projektov (napr. úrady práce, soc. vecí a rodiny - AOTP),
- rozpočet samosprávneho kraja,
- európske štrukturálne a investičné fondy,
- nadácie, neinvestičné fondy,
- Svetová banka,
- účelové fondy zahraničných zastupiteľstiev v SR,
- sponzorské dary podnikateľov, súkromných osôb, neziskového sektora a pod.,
- vlastné zdroje (rozpočet obce).

Celkovým prehľadom plánovaných finančných prostriedkov počas celej doby platnosti schváleného Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja je Indikatívny rozpočet – summarizácia.

Formulár 8 (F1): Indikatívny rozpočet - summarizácia

Oblast'	rok										Spolu (tis. €)
	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	
Hospodárska	7,50	29,50	16,50	1,50	451,50	501,50	801,50	1,50	1,50	1,50	1 814,00
Sociálna	2,60	5,60	161,60	34,60	2,60	2,60	2,60	2,60	2,60	2,60	220,00
Environmentálna	0,00	2,00	5,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	7,00
SPOLU (tis. €)	10,10	37,10	183,10	36,10	454,10	504,10	804,10	4,10	4,10	4,10	2 041,00

Zdroj: MDVRR 2015, vlastné spracovanie

www.dokumentypreobce.sk

Model viaczdrojového financovania a finančný rámec

Financovanie jednotlivých projektov sa bude realizovať z viacerých zdrojov, pričom závisieť bude od aktuálnej finančnej situácie obce a aktuálnych potrieb. Financovanie sa tak bude opierať o zdroje obce, o národné zdroje, o zdroje z EŠIF, VÚC, o súkromné a ďalšie zdroje.

Intervenčná matica predstavuje odhad objemu potrebných zdrojov na realizáciu jednotlivých projektových zámerov. Finálna podoba a konkrétna výška investícií bude známa až po vypracovaní projektovej dokumentácie a vychádzať bude najmä z procesu verejného obstarávania.

Formulár 9 (F5): Model viaczdrojového financovania – intervenčná matica

Opatrenie	Celkové náklady	Viaczdrojové financovanie (tis. eur)					Súkromné zdroje	Iné zdroje
		EÚ	Štát	VÚC	Obec	Spolu		
Opatrenie 1.1	5,00				5,00	5,00		
Opatrenie 1.2	6,00		4,00		2,00	6,00		
Opatrenie 1.3	41,00	35,95	3,00		2,05	41,00		
Opatrenie 1.4	1 758,00	1 487,50	175,00		95,50	1 758,00		
Opatrenie 1.5	4,00				4,00	4,00		
Opatrenie 2.1	12,00		11,40		0,60	12,00		
Opatrenie 2.2	163,00	136,00	16,00		11,00	163,00		
Opatrenie 2.3	6,00				6,00	6,00		
Opatrenie 2.4	19,00	12,75	1,50		2,75	17,00	2,00	
Opatrenie 2.5	20,00				20,00	20,00		
Opatrenie 3.1	7,00				4,00	4,00	3,00	
SPOLU	2 041,00	1 672,20	210,90	0,00	152,90	2 036,00	5,00	0,00

Zdroj: MDVRR 2015, vlastné spracovanie

Finančný rámec na realizáciu PHSR pre potreby súhrnného prehľadu plánovaných projektov a aktivít je formulárom s podrobnejšou štruktúrou plánovaných finančných prostriedkov na opatrenia, projekty a aktivity PHSR na celé jeho obdobie. Obsahuje podrobné členenie predpokladaných finančných zdrojov, potrebných na realizáciu jednotlivých projektov.

Formulár 10 (F2): Finančný rámec pre realizáciu PHSR

Číslo opatrenia	Kód a názov projektu/aktivity	Klasifikácia stavieb - trieda	Hlavný ukazovateľ-výsledku, dopadu	Termín začatia a ukončenia realizácie projektu / aktivity	RN Spolu (tis. eur)	Verejné zdroje celkom	Verejné zdroje		Súkromné zdroje	Úverové zdroje	EIB príspevok (informatívne)	Iné zdroje
							Národné celkom	EÚ (EŠIF) celkom				
				rok	a=b+e+f+g+h	b=c+d	c	d	e	f	g	h
I. Hospodárska politika					1 814,00 €	1 814,00 €	290,55 €	1 523,45 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Opat. 1.1	1.1.1 Podpora rozvoja služieb a podnikateľských aktivít v obci		rozvinutie lokálnej ekonomiky	2021-2030	3,00 €	3,00 €	3,00 €	3,00 €				
	1.1.2 Podpora zavádzania inovácií u miestnych zamestnávateľov		rozvinutie lokálnej ekonomiky	2021-2030	2,00 €	2,00 €	2,00 €	2,00 €				
Opat. 1.2	1.2.1 Podpora zavádzania efektívnych SMART digitálnych riešení v podnikoch a u subjektov poskytujúcich verejné služby		rozvinutie lokálnej ekonomiky	2021-2030	4,00 €	4,00 €	4,00 €	4,00 €				
	1.2.2 Zvyšovanie digitálnych zručností zamestnancov a obyvateľov obce		zvýšená zamestnanosť obyvateľstva	2021-2030	2,00 €	2,00 €	2,00 €	2,00 €				

Opat. 1.3	1.3.1 Výstavba chodníka popri hlavnej ceste	2112 - Miestne komunikácie	zvýšená bezpečnosť chodcov	2022-2023	20,00 €	20,00 €	3,00 €	17,00 €			
	1.3.2 Rekonštrukcia autobusovej zastávky v obci	2112 - Miestne komunikácie	zvýšený komfort a bezpečnosť ľudí pri čakaní na autobusový spoj	2021-2022	11,00 €	11,00 €	0,55 €	10,45 €			
	1.3.3 Vybudovanie odvodňovacieho rigola pri cintoríne a údržba rigolov popri komunikáciách	2112 - Miestne komunikácie	ochránený majetok	2021-2022	10,00 €	10,00 €	1,50 €	8,50 €			
Opat. 1.4	1.4.1 Výstavba verejnej kanalizácie a ČOV	2223 - Miestne kanalizácie	obyvatelia pripojení na verejnú kanalizáciu	2025-2027	1 300,00 €	1 300,00 €	195,00 €	1 105,00 €			
	1.4.2 Vybudovanie verejného vodovodu	2222 - Miestne potrubné rozvody vody	obyvatelia pripojení na verejný vodovod	2025-2027	450,00 €	450,00 €	67,50 €	382,50 €			
	1.4.3 Plynofikácia budovy obecného úradu	2221 - Miestne plynovody	nižšie prevádzkové náklady; čistejšie životné prostredie	2021-2022	5,00 €	5,00 €	5,00 €				

	1.4.4 Rekonštrukcia obecného rozhlasu	2224 - Miestne elektrické a telekomunikačné rozvody a vedenia	kvalitne fungujúci rozhlas	2021-2022	3,00 €	3,00 €	3,00 €					
Opat. 1.5	1.5.1 Rozvoj partnerskej a cezhraničnej spolupráce		3 podporené partnerské projekty	2021-2030	4,00 €	4,00 €	4,00 €					
II. Sociálna politika					220,00 €	218,00 €	69,25 €	148,75 €	2,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Opat. 2.1	2.1.1 Rozšírenie kamerového systému	2224 - Miestne elektrické a telekomunikačné rozvody a vedenia	vybudovaný kamerový systém s 8 kamerami	2024	12,00 €	12,00 €	12,00 €					
Opat. 2.2	2.2.1 Zníženie energetickej náročnosti budovy kultúrneho domu, vrátane rekonštrukcie strechy	1261 - Budovy na kultúrnu a verejnú zábavu	nižšia spotreba energií	2023	80,00 €	80,00 €	12,00 €	68,00 €				
	2.2.2 Rekonštrukcia Domu smútku	1272 - Budovy a miesta na vykonávanie náboženských aktivít	ochránený majetok obce; dôstojné priestory pre konanie pohrebných obradov	2023-2024	10,00 €	10,00 €	1,50 €	8,50 €				
	2.2.3 Rekonštrukcia strechy na hasičskej zbrojnici	1274 - Ostatné budovy, i.n.	ochránený majetok obce	2022	3,00 €	3,00 €	3,00 €					

	2.2.4 Rekonštrukcia vnútorných priestorov budovy OcÚ, vrátane výstavby sociálnych zariadení	1220 - Budovy pre administratívnu	kvalitnejšie priestory pre výkon kompetencií obce	2023	70,00 €	70,00 €	10,50 €	59,50 €				
Opat. 2.3	2.3.1 V spolupráci s UPSVaR zapájanie obce do projektov AOTP		2 zamestnané osoby	2021-2030	3,00 €	3,00 €	3,00 €					
	2.3.2 Zapájanie obce do národných projektov na úseku sociálnych služieb a komunitného rozvoja (napr. terénnna sociálna práca, mestne občianske poriadkové služby, opatrovateľská služba a pod.)		nižší počet osôb ohrozených chudobou a sociálnym vylúčením	2021-2030	3,00 €	3,00 €	3,00 €					
Opat. 2.4	2.4.1 Obnova a doplnenie prvkov na detskom ihrisku	2411 - Športové ihriská	verejnosť realizujúca voľnočasové aktivity	2023	4,00 €	2,00 €	2,00 €		2,00 €			
	2.4.2 Rekonštrukcia ihriska pri obecnom úrade	2411 - Športové ihriská	verejnosť realizujúca športové a voľnočasové aktivity	2024	15,00 €	15,00 €	2,25 €	12,75 €				
Opat. 2.5	2.5.1 Podpora kultúrnych a športových podujatiá a telies		kultúrne a športové podujatia konané na území obce	2021-2030	20,00 €	20,00 €	20,00 €					
III. Environmentálna politika					7,00 €	4,00 €	4,00 €	0,00 €	3,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €

Opat. 3.1	3.1.1 Skvalitnenie systému zberu odpadov		skvalitnený systém triedeného zberu, vyššia úroveň vytriedenia odpadov	2022	2,00 €	2,00 €	2,00 €					
	3.1.2 Obstaranie nádob na triedený odpad		vyššia úroveň vytriedenia odpadov	2023	5,00 €	2,00 €	2,00 €		3,00 €			
Celkom					2 041,00 €	2 036,00 €	363,80 €	1 672,20 €	5,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €

Zdroj: MDVRR 2015, Obecný úrad, vlastné spracovanie

Systém hodnotenia a zarad'ovania projektov do financovania

Dôležitým momentom v procese realizácie PHSR bude schvaľovanie financovania jednotlivých projektových zámerov obecným zastupiteľstvom. Pri výbere projektov bude preto nutné prihliadať na ich dôležitosť a význam či už z legislatívneho hľadiska alebo vo vzťahu k rozvoju obce.

Nasledujúca hodnotiaca tabuľka pre výber projektov je upravená pre potreby obce. Najvyššiu prioritu (úroveň dôležitosti) majú projekty, ktorých realizácia vyplýva priamo z legislatívy a projekty, ktoré budú riešiť výrazne naliehavú havarijnú alebo mimoriadnu situáciu. Kategória s vysokou prioritou zahŕňa projekty s oporou vo VZN obce, projekty Miestnej akčnej skupiny, oblastnej organizácie cestovného ruchu, projekty s vydaným právoplatným stavebným povolením (príp. aj projekty s ukončeným procesom verejného obstarávania), projekty, na ktoré sa dajú získať zdroje z EŠIF a/alebo ich realizácia je zároveň nutná pre rozvoj obce a projekty, ktoré majú vysokú podporu u obyvateľstva. Kategória so strednou úrovňou dôležitosti obsahuje tie projekty, ktoré majú možnosť byť spolufinancované z európskych štrukturálnych a investičných fondov a/alebo ich realizácia je zároveň vhodná pre rozvoj obce. Kategóriu 4 a 5 predstavujú projekty nachádzajúce sa vo fáze úvah (bez spracovania prvotných analýz, projektovej dokumentácie, stavebného povolenia a pod.).

Formulár 11 (F3): Hodnotiaca tabuľka pre výber projektov

Kategória	Úroveň dôležitosti	Hodnotiace kritérium (podmienky pre zaradenie do úrovne dôležitosti)	Projekt/Aktivita
1	Najvyššia	a) projekty vyplývajúce zo zákona alebo legislatívy EÚ b) projekty riešiace havarijnú alebo mimoriadnu situáciu	1.4.1; 1.4.2;
2	Vysoká	a) projekty s oporou vo VZN obce b) projekty s právoplatným stavebným povolením c) projekty MAS d) projekty OOCR e) projekty miestnych rozvojových organizácií f) projekty s vysokou podporou obyvateľov g) projekty s potenciálom spolufinancovania z EŠIF a z iných zdrojov a/alebo projekty, ktorých realizácia je pre rozvoj obce nutná	1.3.1; 1.3.2; 1.3.3; 1.4.4; 1.5.1; 2.1.1; 2.2.1; 2.2.2; 2.3.1; 2.3.2; 2.5.1; 3.1.1;
3	Stredná	projekty s potenciálom spolufinancovania z EŠIF a z iných zdrojov a/alebo projekty, ktorých realizácia je pre rozvoj obce vhodná	1.1.2; 1.2.1; 1.2.2; 1.4.3; 2.2.3; 2.2.4; 2.4.1; 2.4.2; 3.1.2;
4	Nízka	projekty v štádiu zámerov / úvah	1.1.1;
5	Najnižšia	ostatné	

Zdroj: MDVRR 2015, vlastné spracovanie

Záver

Formulár 12 (Z1): Schválenie PHSR

Schválenie PHSR	
Dokument	<p>Názov dokumentu: Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Hradište na roky 2021-2030</p> <p>Štruktúra dokumentu: dokument je štruktúrovaný podľa zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov, podľa Metodiky na vypracovanie Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce/obcí/VÚC, vydanej Ministerstvom dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja, verzia 2.0, február 2015, podľa Metodiky na spracovanie Programu rozvoja obce, vydanej Inštitútom priestorového plánovania, september 2016 a podľa Metodiky tvorby a implementácie programov hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja regiónov, programov rozvoja obcí a skupín obcí s uplatnením princípov udržateľného smart (inteligentného, rozumného) rozvoja, vydanej Úradom podpredsedu vlády SR pre investície a informatizáciu, január 2020.</p>
Spracovanie	<p>Forma a obdobie spracovania: spracovanie PHSR vykonalá obec v partnerstve s externým odborníkom, ktorý koordinoval proces tvorby dokumentu a zabezpečoval dodržiavanie metodických postupov. Dokument bol spracovaný na jar 2021.</p> <p>Riadiaci tím: riadiaci tím pozostával z 3 členov a v procese spracovania mal 2 pracovné zasadania.</p> <p>Účasť verejnosti a komunikácia s ňou: verejnosť participovala na procese spracovania PHSR prostredníctvom prieskumu názorov.</p> <p>Autor dokumentu: RNDr. Radomír Babiak, PhD.; www.dokumentypreobce.sk</p> <p>Náklady na spracovanie: z rozpočtu obce.</p>
Prerokovanie	Prerokovanie v orgánoch samosprávy dňa: 17.09.2021
Schválenie	Návrh na uznesenie zastupiteľstva: „Obecné zastupiteľstvo schvaľuje Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Hradište na roky 2021-2030“.

Zdroj: Weisová, Bernátová 2012, vlastné spracovanie

Prílohy

Zoznam informačných zdrojov použitých v PHSR

Bazálne environmentálne informácie o sídlach Slovenska (www.beiss.sk)

Halás, M. (2008): Priestorová polarizácia spoločnosti s detailným pohľadom na periférne regióny Slovenska. *Sociologický časopis/Czech Sociological Review*, 2008, Vol. 44, No. 2

Inštitút priestorového plánovania (2016): *Stručná metodika spracovania Programu rozvoja obce a Spoločného programu rozvoja obcí*. Bratislava: september 2016.

Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001

Korec, P. (2005): *Regionálny rozvoj Slovenska v rokoch 1989-2004*. Bratislava: Geografika, 2005. ISBN 80-969338-0-9, 227 s.

MDVRR (2015): *Metodika na vypracovanie programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce/obcí/VÚC*. Bratislava: Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja, verzia 2.0, február 2015, 62 s.

Operačné programy 2014-2020

Partnerská dohoda 2014-2020

PHSR Bansko bystrického samosprávneho kraja 2015-2023

Povodňová dokumentácia obce Hradište

Program rozvoja vidieka 2014-2020

Register pozemkových spoločenstiev

Štatistický úrad Slovenskej republiky

Úrad podpredsedu vlády SR pre investície a informatizáciu (2020): *Metodika tvorby a implementácie programov hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja regiónov, programov rozvoja obcí a skupín obcí s uplatnením princípov udržateľného smart (inteligentného, rozumného) rozvoja*. Bratislava: január 2020.

Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny

Vízia a stratégia rozvoja Slovenska do roku 2030

Vstupná správa pre vypracovanie PHRSR Bansko bystrického samosprávneho kraja na roky 2022-2030

Weisová, D., Bernátová, M. (2012): *Strategické plánovanie samosprávy*. Žilina: Municipalia, 2012.

Zákon č. 389/1990 Zb. o obecnom zriadení

Zákon č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti

Zákon č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlach územnej samosprávy

Zákon č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja

Zoznam skratiek použitých v PHSR

AOTP	Aktívne opatrenia trhu práce	MŽP	Ministerstvo životného prostredia
b.j.	Bytové jednotky	NFP	Nenávratný finančný príspevok
BBSK	Banskobystrický samosprávny kraj	NN	Nízke napätie
BRKO	Biologicky rozložiteľný komunálny odpad	NPR	Národná prírodná rezervácia
CDB	Cestná databanka	OcÚ	Obecný úrad
CLLD	Community-led Local Development (Miestny rozvoj vedený komunitou)	o. i.	Okrem iného
CR	Cestovný ruch	OOCR	Oblastná organizácia cestovného ruchu
ČOV	Čistička odpadových vôd	PA	Povodňová aktivita
DHZ	Dobrovoľný hasičský zbor	PP	Prírodná pamiatka
EAO	Ekonomicky aktívne obyvateľstvo	PR	Prírodná rezervácia
EIB	Európska investičná banka	PPA	Pôdohospodárska platobná agentúra
EŠIF	Európske štrukturálne a investičné fondy	PPF	Poľnohospodársky pôdny fond
EZÚS	Európske zoskupenie územnej spolupráce	SHR	Samostatne hospodáriaci roľníci
ha	Hektár	SPR	Strategicko-plánovací región
IBV	Individuálna bytová výstavba	ŠFRB	Štátny fond rozvoja bývania
IUI	Integrovaná územná investícia	ŠÚ SR	Štatistický úrad Slovenskej republiky
KURS	Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001	ÚPSVaR	Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny
KZAM	Klasifikácia zamestnaní	ÚSES	Územný systém ekologickej stability
MAS	Miestna akčná skupina	TTP	Trvalé trávne porasty
MOK	Maloobjemový kontajner	UoZ	Uchádzca o zamestnanie
MRK	Marginalizované rómske komunity	VÚC	Vyšší územný celok
MSP	Malí a strední podnikatelia	VZN	Všeobecne záväzné nariadenie

Zoznam máp, tabuľiek, grafov, obrázkov a formulárov

Mapa 1: Poloha obce Hradište - širšie vzťahy	3
Mapa 2: Štruktúra krajiny v katastri obce Hradište.....	4
Tabuľka 1: Zoznam analyzovaných koncepčných dokumentov	9
Tabuľka 2: Zoznam použitých kvalitatívnych a kvantitatívnych dát.....	10
Tabuľka 3: Základné charakteristiky stavu a pohybu obyvateľstva.....	11
Tabuľka 4: Vývoj priemerného veku obyvateľstva.....	15
Tabuľka 5: Veková štruktúra obyvateľov podľa produktívnych vekových skupín.....	15
Tabuľka 6: Vývoj nezamestnanosti v obci	16
Tabuľka 7: Štruktúra UoZ podľa veku k 31.12.2020	17
Tabuľka 8: Štruktúra UoZ podľa KZAM k 31.12.2020	18
Tabuľka 9: Byty podľa formy vlastníctva a systému dodávky vody.....	19
Tabuľka 10: Byty podľa obytných miestností	19
Tabuľka 11: Vybavenie technickou infraštruktúrou.....	19
Tabuľka 12: Infraštruktúra kultúry a športu	20
Tabuľka 13: Kultúrno-spoločenské a športové podujatia organizované v obci počas roka	21
Tabuľka 14: Spádovosť obce k vybraným poskytovateľom administratívno-správnych služieb.....	21
Tabuľka 15: Štruktúra pôdneho fondu (k 31.12.2020; v ha)	22
Graf 1: Vývoj počtu obyvateľov obce Hradište.....	12
Graf 2: Prirodzený pohyb obyvateľstva v rokoch 2011-2020	13
Graf 3: Migračný pohyb obyvateľstva v rokoch 2011-2020	13
Graf 4: Celkový pohyb obyvateľstva v rokoch 2011-2020.....	14
Graf 5: Veková štruktúra obyvateľstva k 31.12.2020	15
Graf 6: Štruktúra UoZ podľa vzdelania k 31.12.2020	17
Graf 7: Štruktúra UoZ podľa doby evidencie k 31.12.2020	18
Formulár 1 (A8): STEEP analýza.....	26
Formulár 2 (A10): SWOT analýza.....	27
Formulár 3 (S1): Hierarchia rozvojových cieľov.....	34
Formulár 4 (P1): Prehľad opatrení, projektov a aktivít podľa oblastí	36
Formulár 5 (P2): Zoznam ukazovateľov cieľov/prioritných oblastí PHSR.....	40
Formulár 6 (R1): Akčný plán	44
Formulár 7 (R5): Plán hodnotenia a monitorovania	47
Formulár 8 (F1): Indikatívny rozpočet - sumarizácia	49
Formulár 9 (F5): Model viaczdrojového financovania – intervenčná matica.....	50
Formulár 10 (F2): Finančný rámec pre realizáciu PHSR.....	51
Formulár 11 (F3): Hodnotiaca tabuľka pre výber projektov	56
Formulár 12 (Z1): Schválenie PHSR	57